

Ne samo gospodarski in družbeni razvoj, ne samo zastarelost upravljanja in njegova zanemarjenost, ne samo nesodobna kultura organizacije, ampak tudi zakon vrednosti in njegovo nesodobno, mimo človekovega vpliva usmerjeno obravnavanje spadata med vire težav, s katerimi se srečuje sodobna jugoslovanska družba. Zaradi vseh njih je sorazmerno premalo inovativna in zato zelo blizu uresničevanju entropične težnje, propadu. Iz nevarnosti, ki vse bolj preti, se lahko izvleče, če uveljavi mnogo bolj inovativno politiko. Prvi korak niso tehnično-tehnološke inovacije, ampak **INOVIKIRANJE UPRAVLJANJA**.

Najbolj so se motili tisti, ki so v svojih predvidevanjih prerokovali omejenost človeškega znanja.
(K. A. Timirjazev)

Iskanje poti iz sedanje krize, povezane z nujno vse večjim zaostajanjem za najrazvitejšimi, moramo torej začeti tako, da si izgradimo inovacijsko politiko in prakso poslovanja. Alternativa – neokolonialna odvisnost – je zagotovo še mnogo napornejša. Organizacije, ki imajo vsaj nekaj inovacijske politike, so že dandanes v mnogo boljšem poslovnem položaju od drugih, ker imajo zaradi nje mnogo manj neizrabljenih sposobnosti svojih »človeških virov«. Drugi pa imajo še več rezerv... Inoviranje upravljanja je prvi pogoj, da jih izrabijo.

Bogastvo se potrjuje v uporabi in ne v posedovanju.
(Aristotel)

Za OZD je najbolj bistven ekonomski pomen motiviranosti za ustvarjalno delo. V tem delu motiviranosti izkazuje organizacija in posameznik **KOMPLEMENTARNOST INTERESOV**, ki se na eni strani kažejo v večjem dohodku organizacije, na drugi strani pa v večjem osebnem dohodku vseh zaposlenih, pri posameznem ustvarjalcu pa še v stimulativnem delu osebnega dohodka, ki mu pripada kot posebnemu ustvarjalcu. Seveda so posledica motiviranosti za ustvarjalno delo še druge, kot so npr. uspešnost delovne organizacije, zagotavljanje delovnega vzdušja, dobro počutje posameznikov, ki so s svojo ustvarjalnostjo dokazali samopotrditvev, itd. Vprašanje pa je, kakšna naj bo OZD, da bi bilo v njej čimveč inventivnosti in inovativnosti.

Znanost je internacionalna.
(A. Einstein)

Ustvarjalnost mora biti vgrajena v naš sistem dela, predvsem pa načrtno organizirana po nalogah in nosilcih. Ustvarjalnost je rezultat znanja, delavnosti, organiziranosti in odgovornosti subjektov v OZD. Cilj ustvarjalnega dela je v iskanju novih in boljših rešitev problemov na vseh področjih, v vseh poslovnih funkcijah in po vseh nosilcih poslovnega procesa.

Ustvarjalnost je treba načrtovati, razvijati, spodbujati in usmerjati k jasno postavljenim ciljem – postati mora delovna navada vsakega posameznika, delovne skupine in OZD kot celote.

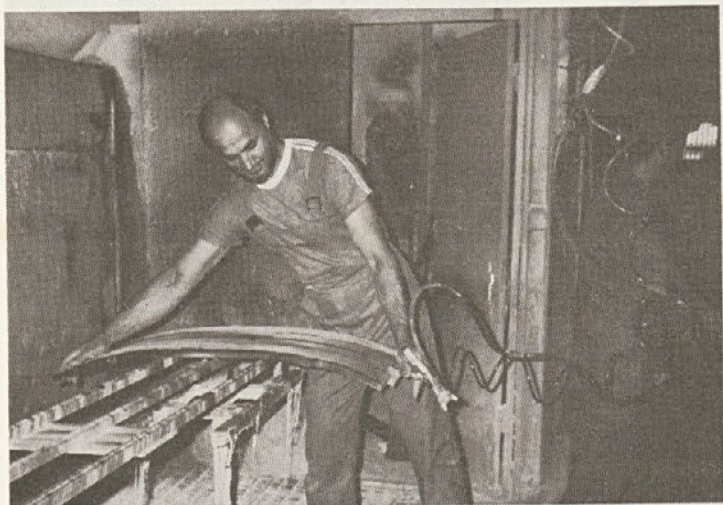

Prisebni in pogumni

V ponedeljek, 29. maja se je v popoldanskih urah kot že ničlikokrat letos zgodila nevihta. Nevihto običajno spremlja tudi grmenje. Tako je bilo tudi tega popoldneva. Dež je lil iz hudournih oblakov, vmes so švigali bliski. Nenadoma je močno treščilo v Novoles, v obrat masivno pohištvo (bivši TSP). Strela je kljub mnogoterim strelovodom udarila v najobčutljivejši del obrata v lakirnico.

Če ne bi bilo hitrega, prisebnega in nenazadnje pogumnega posredovanja zaposlenih, bi nastala ogromna materialna škoda. Čeprav so se izkazali vsi, ki so bili ta čas prisotni v lakirnici, je le treba izdvojiti in še posebej pohvaliti naslednje delavce: Jerkota Gačiča, Štefana Novaka, Viktorja Forščka, Štefana Koncilja, Jožeta Lavriča in Franca Jernejčiča. Ti so aktivno posegli v gašenje požara, ga pravočasno pogasili in na ta način preprečili tragedijo, ki bi jo sicer povzročila strela.

Jerko Gačič, v Novolesu od l. 1983: »Tistega dne je grmelo in deževalo. Zmanjkalo je elektrike. Jaz sem ravno skušal nažgati lakirniški kanal, ko sem slišal močan grom in dekleta, ki so vpile, da gori. Stekel sem k njim in takoj videl, da gre za resno zadevo. Gorelo je pod stropom v srednjem delu lakirnice, plamen je bil visok 30 do 40 cm. Pograbil sem gasilni aparat, stopil na štos pripravljenega materiala za lakiranje in skupaj s Štefanom Novakom nama je uspelo pogasiti ogenj znotraj lakirnice.«

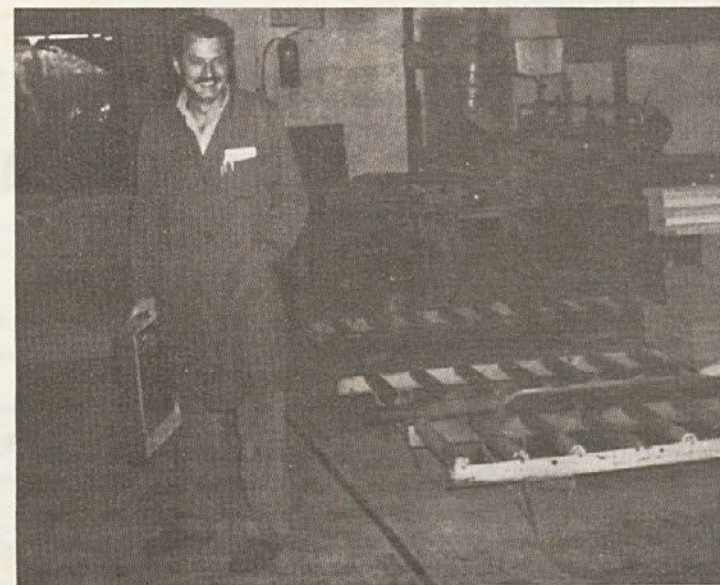
Viktor Foršček, v Novolesu od l. 1969: »Ravno tisti hip, ko sem pripeljal z viličarjem nazaj do lakirnice, je močno počilo in hkrati zagorelo. Na poziv Gačiča in Novaka sva se opremljena z gasilnim aparatom s Štefanom Koncilja povzpela na streho in tam pričela gasiti požar, kajti gorelo je tudi na strehi. Kar precej truda sva vložila, da nam je uspelo požar pogasiti.«

Štefan Koncilja

Jože Lavrič, v Novolesu od l. 1970: »Ko je zagorelo, smo s pomočjo javljalca poklicali gasilce iz Vavte vasi. Med tem smo iz hidrantov napeljali vodo, da smo hladili pregreto streho. Skupaj s tistimi, ki so gasili ogenj z ročnimi gasilnimi aparati, nam je uspelo hitro in učinkovito pogasiti požar, tako, da pomoč drugih gasilcev na srečo ni bila potrebna.«

Franco Jernejčič, izmenovodja: »Naši fantje so bili izredno prisebni. Pomagale so tudi ženske, vendar so se kar precej ustrašile. Strela je potovala po montažnih konstrukcijah po dokaj čudni poti, čudi me, da jo niso pritegnili dokaj številni strelovodi, ki so montirani na našem obratu. Zavedati se moramo, da bi bila storjena velika škoda, če ne bi naši fantje tako prisebno in hitro ukrepali.«

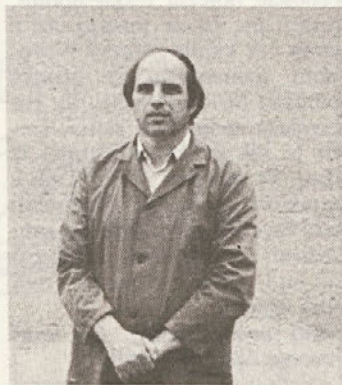

Kuhar Franc

Delavski svet TOZD-a SIGMAT je potrdil predlagano izplačilo 43.651.670 din tov. Kuhar Francu za izum samokrmilnega pnevmatskega motorja. Denar, ki ga je dobil tov. Kuhar, je v današnjih časih brez dvoma zelo dobrodošel vir sredstev. A vendar je ob dejstvu, da je izum tov. Kuharja prinesel TOZD-u SIGMAT v treh letih realizacije več kot 100 000 \$ čistega prihodka, je višina izplačila inovatorju sorazmerno majhna.

Tov. Kuhar je bil v nekaj letih že večkrat predstavljen v sredstvih javnega obveščanja, prav tako pa je bil dobitnik raznih občinskih, regijskih in republiških priznanj za svoje ustvarjalno delo. Zaradi svoje skromnosti nerad daje izjave za javna občila. Tako je članek plod krajšega razgovora v prostorih TOZD-a SIGMAT, kjer tov. Kuhar ustvarja in realizira svoje ideje. Namen objave pa naj bi bil spodbuditi ostale Novolesove ustvarjalce.

Franci se je rodil v vasi Dolenji Boštanj pri Sevnici. Prvo delovno razmerje je

sklenil kot učitelj praktičnega pouka, vendar je po štirih letih predsedal v združeno delo, natančneje v ljubljansko tovarno litostroj, kjer je kaj kmalu pričel z inovatorstvom. Tu je tudi ustvaril prvi izum s področja obdelave orodja, za katerega je dobil patent iz zveznega zavoda za patente. Po šestih letih dela v Litostroju se je zaposlil v prvi POZD (pogodbeni organizaciji združenega leta) TAJFUN, kjer je 6 let delal kot razvijalec novih izdelkov namenskih strojev, orodij in priprav.

Načelo tov. Kuharja je po določenih letih zamenjati delovno okolje, saj le tako ostaja kreativen, tako je po šestih letih dela v POZD TAJFUN leta

1983 predsedal v Novoles, konkretno v TOZD SIGMAT.

Tu je začel delati na razvoju Sigmatovega proizvodnega programa, ki je pretežno vseboval danes že uveljavljene naprave za lakiranje. Zaradi neugodnega položaja TOZD-a SIGMAT v razmerju s tujim partnerjem je bilo potrebno razvijati lasten razvojni program, katerega prva naloga je bil lasten airless motor.

Pri nastajanju in realizaciji projekta pa je tov. Kuhar naletel na kup problemov, ki so posledica zastarele miselnosti. Ta miselnost pa se v TOZD-u SIGMAT zadnje čase spreminja. Za ta proces in samorealizacijo izuma pa ima največje zasluge direktor TOZD-a tov. Zalezina Vinko.

Na vprašanje, kaj mu pomeni denarna nagrada, ki v bistvu dosega le 2 % ustvarjenega prihodka TOZD-a SIGMAT, je Franci odgovoril:

»Tega nisem počel zaradi koristi, temveč izključno iz veselja, zato o sami nagradi ne bi govoril, saj do danes, ko inovacija že tri leta ustvarja dohodek, nisem pristal na izplačilo nagrade. Moj moto je iskanje novega, zato sem v treh letih izdelal še šest novih variant zračnega motorja in šele zadnja me je v nekem smislu zadovoljila. To je moj način življenja!«

Ko sva se pogovarjala o nadaljnjih načrtih, je dejal, da bi bilo dobro, če bi se razvojno delo odvijalo bolj timsko, v katero bi bili vključeni mladi šolani kadri TOZD-a SIGMAT.

Na koncu je beseda nanesele tudi o tem, kaj počne, ko ni na delovnem mestu. Franci pove, da igra trobento že trideset let, da obožuje naravo, se navdušuje nad zgodovinskimi znamenitostmi, predvsem pa v prostem času razmišlja o novih stvareh.

Janez Doltar

Alojz Pirnar, upokojenec, TOZD PPL, obrat Priprava surovin

Letos 21. marca je odšel v zaslužni pokoj Alojz Pirnar. Večina novolesovcev ga pozna, saj je preživel dolgo dobo v Novolesu. Svojo zaposlitveno pot je začel 4. maja 1949 v Tovarni igrač v Novem mestu. Začel je kot lesnostrugarski vajenec, od l. 1952, ko je opravil pomočniški izpit, pa kot redni in polnopravni član kolektiva. Ko se je l. 1964 Tovarna igrač selila v Stražo, je z njo prišel v Stražo v tedaj novo zgrajeni TDP tudi Alojz. Tu je opravljal različna dela: bil je vodja izmene v strugarskem oddelku, tehnolog rezil za strugarje in vodja decimirnice. Ko se je decimirnica pripojila k Žagi je postal najprej planer-lanser, nato je bil tehnolog, vodja tehnološke priprave dela, vodja operativne priprave dela, vodja proizvodnje decimirnice in končno vodja obrata Ruperč vrh, kjer je dočakal upokojitve. Tu ga je zatekla tudi huda bolezen, možganska kap, ki jo je prebolel le zaradi močnega telesa in volje. Alojzu se ostanki hude bolezni skorajdane poznajo, spričo trdne volje z neprestanim stikom z naravo je ohranil svojo vitalnost. Alojz Pirnar je bil vseskozi tudi družbenopolitično aktiven. Opravljal je vrsto funkcij, najpomembnejše so: bil je predsednik, tajnik in blagajnik sindikata; bil je član delavskega sveta DO in TOZD-a; bil je podpredsednik disciplinske komisije; predsedoval je komisiji za osebne dohodke; dva mandata je bil delegat v zboru združenega dela in delegat v SIS SPIZ. Obiskali smo ga v njegovi zidanici, ki mu je najprijetnejši kraj in se z njim pogovarjali o dnevih, ki jih je prebil v Novolesu.

Lojze, svojo zaposlitveno pot si sklenil in se upokojil, lepo bi bilo, če bi nam opisal spomine na prva obdobja svoje zaposlitve in nam tako predočil, kako je bilo takrat, ko je Novoles šele štartal!

»Po končani osnovni šoli se je bilo treba zaposliti. Takrat to ni bilo lahko, ni bilo tako razvite industrije kot sedaj. Moj oče mi je pri tem pomagal; šel je v Tovarno igrač, ki je bila tedaj na Ragsovski in povprašal, če bi me zaposlili. Odziv je bil pozitiven in tako sem se moral zglasiti v tej tovarni. Pred odhodom mi je oče strogo zabičal: »Če ne boš sprejet na delo, ne hodi več domov!«

No, bil sem sprejet in se kar hitro vživel v delovno okolje. Kmalu po tem smo nekega dne imeli sestanek pri takratnem

direktorju Strgovšku. Pred njim smo stali kot na trnju, jaz, ki sem bil najmlajši, sem stal zadnji v vrsti. Vse pred menoj je kar dobro okregal, jaz sem se močno bal in tresel, kaj bo z mano. Na mojo veliko srečo in veselje me

Detajl iz razvojnega inženiringa TOZD-a SIGMAT

je pohvalil in me postavil za zgled drugim. Globoko sem si oddahnil. Ob novem letu sem dobil še pismeno priznanje. Naš standard tedaj je bil zelo nizek, niti približno se ga ne da primerjati s sedanjim: nismo imeli tople malice, prihod na delo je bil prepuščen posamezniku, ki si ga je urejal, kakor je vedel in znal, delali smo vse sobote in pogosto tudi ob nedeljah. Ker smo bili pri nas doma revni, nisem imel malice. Ker me je bilo sram ko so drugi jedli, jaz pa nisem imel kaj jesti, sem se pogosto skrival na stranišču. Velikokrat smo delali tudi udarniško: tlakovali smo Glavni trg, urejali kanalizacijo ipd. Za to delo nismo dobili plačila, najprijadnejši so dobili le rdečo ali zeleno rutko, prizadevno podjetje pa prehodno zastavico.«

Tvoja pot se je po letu 1964 nadaljevala v Straži. Te ga se je namreč Tovarna igrač preselila v Stražo, kjer je nastala nova tovarna TDP. Kako si doživljal ta čas?

»Omenjenega leta smo Tovarno igrač selili postopno. S proizvodnjo nismo prenehali. Tovarna igrač je delala takoreč do zadnjega stroja predno je bil preseljen v Stražo. V novi tovarni sem bil vodja izmene v strugarskem oddelku. Kot zanimivost naj povem, da se je ta oddelek ponovno selil in sicer l. 1984 v obrat LIPA v Kostanjevici, kjer je menda našel svoje zadnje zatočišče. Leta 1964 sem se vpisal tudi na večerno tehnično šolo, ki sem jo leta 1968 tudi uspešno končal. Na to šolo se nas je vpisalo 60 kandidatov, končalo nas jo je le 13. Naše delo v strugarskem oddelku je bilo vse prej kot lahko. Ker ni bilo strokovnjakov iz posameznih področij, smo morali biti vse: električarji, ključavničarji, orodjarji, mehaniki itd. Zaposleni so bili večinoma polkmetje.

To so bili pridni delavci, kako tudi ne, saj so imeli le malo pravic, ne kot sedaj. Že za manjšo napako je bil delavec odslovljen brez kakšnih komisij, zapisnikov ipd.«

Po letu 1970 si ponovno zamenjal obrat. Tvoj oddelek se je pripojil k obratu Žaga. Prišel si v novo sredino, v novo delovno okolje. Je bilo kaj drugače kot prej?

»Na Žagi sem se na žalost moral spopadati prvič z resnimi težavami, ne toliko z delom, bolj z ljudmi, ki so mi grenili življenje. To so bili za mene pravzaprav najtežji časi. Novoles je v tem obdobju že prerasel v pravega velikana, ki je od nas zahteval vedno večje količine decimiranega lesa, ki ga nismo imeli od kod vzeti. Prihajalo je do nesporazumov in težav. Ko sem bil premeščen za vodjo operativne priprave dela, je bilo nekoliko bolje. V tem času so se začele priprave za odpiranje obrata na Ruperč vrhu. S strani žage sem bil od vsega začetka zadolžen za pripravo proizvodnje in ko je ta končno l. 1983 stekla, sem bil imenovan za vodjo tega obrata. Tu sem našel svoj mir. S proizvodnjo v tem obratu smo začeli optimistično. Čeprav je v začetku prihajalo do nekaterih težav, smo vztrajali in sedaj ta obrat lepo deluje. Delavcem sem vedno znal prisluhniti, znal sem pa od njih tudi zahtevati. Na Ruperč vrhu sem imel resnično najlepše obdobje, žal sem pa ravno tukaj hudo zbolel in se moral posloviti od svoje delovne sredine. Menim, da so moji bolezní botrovala tudi grenka leta, ki sem jih doživel v Novolesu.«

Kako sedaj gledaš na Novoles. Najbrž imaš določene občutke?

»O, na Novoles nisem še pozabil. Skoraj vsak teden grem

na Ruperč vrh in obujam spomine. Tudi v Stražo še hodim, vendar zadnje čase redkeje. Zaradi prebolele bolezni težko hodim, vratarji me pa ne pustijo več z avtom čez kapijo. Vezi z Novolesom nameravam še naprej obdržati. Slišim in vem, da gre Novolesu sedaj bolj slabo, srečen bi bil, če bi se izkopal iz težav. To mu tudi želim. Tudi v preteklosti smo že doživljali hude čase, tudi sanacije, pa smo preživeli. Verjamem, da bo z dobrim delom Novoles tudi sedaj uspel.«

Kaj počneš sedaj, ko imaš prostega časa na pretek?

»Vedno sem zaposlen, zmeraj kaj delam, kajti zavedam se, da to zdravju koristi. Kot veste sem le za las ušel najhujšemu in sedaj moram preklemsko resno paziti na svoje zdravje. Najraje sem tu v vinogradu, tu mi je najlepše. Rad zahajam tudi v družbo in se poveseim.«

Kaj pa spomini? Ti je ostal kakšen spomin, ki ti je še posebej pri srcu?

»Ne bi rekel, da imam kakšne posebne spomine. Življenje je pač tako, da je več vsakdanjosti kot pa izjemnosti. Izdvojil bi morda le dogodek, ko sem prejel orden z zlatim vencem leta 1985. To mi je pomenilo posebno zadoščenje, da moj trud ni bil zaman.«

Za milijonti gugalnik, ki ga je Novoles podaril Titu, sem opravil strugarska dela. *

Ko je umrl Boris Kidrič, sem izdelal iz orehovega lesa šatuljo, v katero so nasuli zemljo iz Kočevskega roga, iz kraja, kjer je imel svojo štabno mizo in jo položili v njegov grob. *

Nekoč smo se znali veseliti, veselice smo organizirali za dan republike, za novo leto in ob drugih priložnostih. Vodil sem tamburaški zbor, ki je igral na teh in drugih prireditvah. *

Sostanovski tovariši upokojenci: delajte čim več, to vas bo ohranilo pri zdravju!

INOVATOR

Ogled razstave inovacij RAST YU 89

Na predlog razvojno raziskovalnega centra DO NOVOLES je bilo s strani vodstva DO omogočeno najuspešnejšim inovatorjem ogled mednarodne razstave inovacij RAST YU 89 na Reki.

Namen akcije je bil nagraditi inovatorje za njihovo dosedanje ustvarjanje in jih spodbuditi za nove inovativne dosežke.

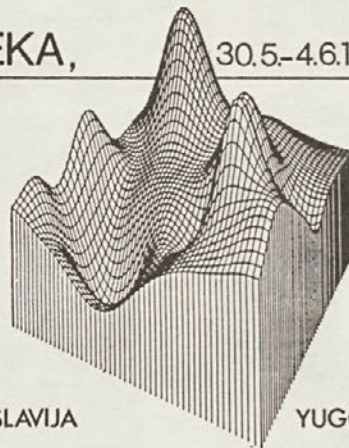
rast yu '89

17. JUGOSLAVENSKA IZLOŽBA IZUMA, TEHNIČKIH UNAPREDEDENJA I NOVITETA

THE 17th YUGOSLAV EXHIBITION OF INVENTIONS INNOVATIONS AND TECHNICAL PROMOTION

RIJEKA, 30.5.-4.6.1989.

JUGOSLAVIJA

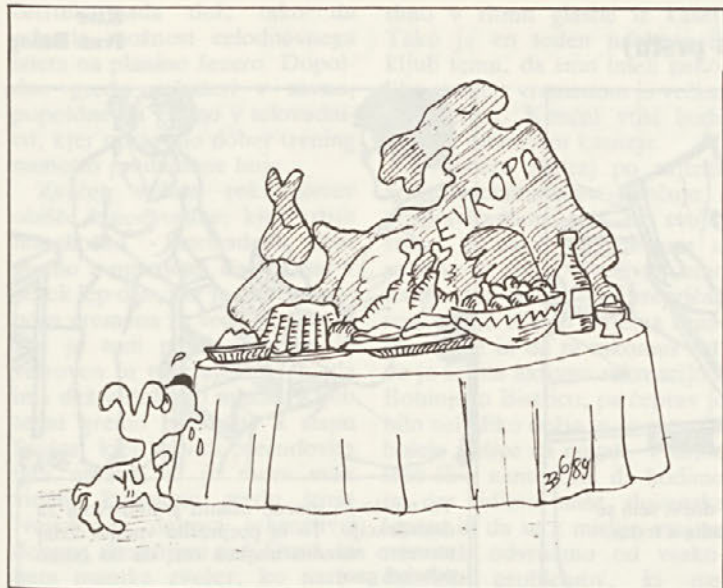
YUGOSLAVIA

RAST YU '89

Rast yu je mednarodna razstava inovacij, ki s svojim razstavnim prostorom na Reki že sedemnajst let omogoča inovatorjem prikaz svojega ustvarjalnega dela. Konkretnije bi lahko dejali, da se šest dni na leto na razstavnem prostoru Dvorane mladosti na Reki odvijajo sledeče aktivnosti; predstavitev inovacij (izumov, tehničnih izboljšav), borza inovacij,

pregled proizvodnih, tehnoloških in ostalih dosežkov, srečanje ustvarjalcev, izmenjava izkušenj, iz transfer tehnologije.

V času razstave naj bi se na razstavišču zbrali proizvajalci, poslovneži, inovatorji, finančniki, uvozniki ter poslovni agenti za realizacijo inovacij.

Potek akcije

Za ogled razstave je bil pripravljen seznam predlaganih inovatorjev, ki pa je bil po TOZD-ih oziroma po obratih še dodatno obdelan. Na žalost so se širile govorice, da seznam ni bil objektivno pripravljen. S stališča razvojnega centra so bili predlagani samo tisti inovatorji, ki imajo uradno registrirane inovativne predloge, katere pa so dodatno potrdili direktorji TOZD-ov.

Ekскурzije na Reko 3. 6. 1989 se je torej udeležilo 30 Novolesovih inovatorjev. Odhod je bil ob sedmih zjutraj in vrnitev ob štirih popoldne. Iz navedenega lahko zaključimo, da je bil program ekskurzije izključno delovne narave, ki ga v bodoče planiramo dopolniti z ogledom ene od uspešnejših firm.

Vtisi iz razstave

Moto razstave je spodbuditi ustvarjalnost v domovini, predvsem pa to ustvarjalnost ustrezno predstaviti in podati.

Vendar pa moto ni bil realiziran, saj je po mojem mnenju sejem le neka pobožna želja po hitrejšem napredku. Število predstavljenih inovativnih dosežkov še zdaleč ne potrjuje množičnosti, prav tako ni zadovoljiv nivo inovativnih predlogov, saj je bilo le nekaj tehničnih rešitev na nivoju izuma.

Sam sejem še zdaleč ni opravičil napovedi o transferju tehnologije, saj je le nekaj firm dejansko ponudilo svoje znanje in svoje inovativne proizvode. Tiste, ki so to storile, so ta trenutke najuspešnejše firme. Očitno še vedno pretežno jugoslovanskih firm živi v veri, da je trg za njih nepomemben faktor in da bodo še naprej živele le od dotacij družbe.

Najbolj porazna in vsebinsko siromašna pa sta bila razstavna prostora iz Sovjetske zveze in Češkoslovaške. Oboji niso predstavili nobene novosti, temveč le kup propagandnega materiala, o tem kako v teh deželah skrbijo za ustvarjalce. A na žalost rezultati njihovih besed ne potrjujejo.

Sejem, kljub naporom organizatorjev, ni bil to, kar bi moral biti. Vzrok je znan in pereč že dolga leta in odpravi ga lahko le tržna ekonomija, ki pa je za nas še vedno samo na papirju.

Vsem, ki so prispevali k realizaciji sejma se v imenu inovatorjev zahvaljujem.

Inovativna (razvojna) dejavnost v TOZD SIGMAT

22. 5. 1989 je Delavski svet TOZD-a SIGMAT obravnaval razvojno problematiko TOZD-a in dva inovativna predloga.

Na predlog Komisije je delavski svet potrdil denarno izplačilo v višini **4.622.050 din** tov. Regali Etbinu za inovativni predlog **drsnik samokrilnega pnevmatskega motorja**, ter doslej najvišje izplačilo v Novolesu v višini **43.651.670 din** tov. Kuhar Francu za izum pnevmatskega samokrilnega batnega motorja.

Delavski svet TOZD-a je s potrditvijo predlaganega razvojnega programa s strani vodstva TOZD-a, ter potrditvijo izplačila nadomestila avtorjem dokazal, da se zaveda, kaj pomeni razvoj za njihov obstanek.

TOZD SIGMAT se s procenti vlaganja od svojega bruto prihodka v lastnem razvoju približuje strategiji najuspešnejših svetovnih gospodarskih enot. Danes rezultati teh odločitev v ekonomskem efektu še ne kažejo izjemnih rezultatov, toda zagotavljajo preživetje, ki se bo zagotovo z leti dokazalo tudi v ostanku dohodka.

Poleg dveh inovativnih predlogov, ki jih je potrdil delavski svet, ta trenutek komisija obdeluje dodatnih 10 predlogov, obenem pa pričakujemo v kratkem še najmanj toliko prijav za ostale realizirane predloge. S temi podatki je TOZD SIGMAT glede na število zaposlenih močno nad NOVOLESO-VIM povprečjem in se tako dosedanji rezultati popolnoma ujemajo z razvojno usmeritvijo TOZD-a.

Regali Etbin

Tov. Regali Etbin je avtor **tehnične izboljšave na samokrilnem motorju** in sodi med mlajše inovatorje v naši DO. Poleg navedenega inovativnega predloga ima tov. Etbin že nekaj novih realiziranih in še nerealiziranih predlogov. V TOZD SIGMAT je zaposlen kot tehnolog mehanske obdelave in mu je tokrat prvič a ne zadnjič izplačana nagrada za inovativni trud.

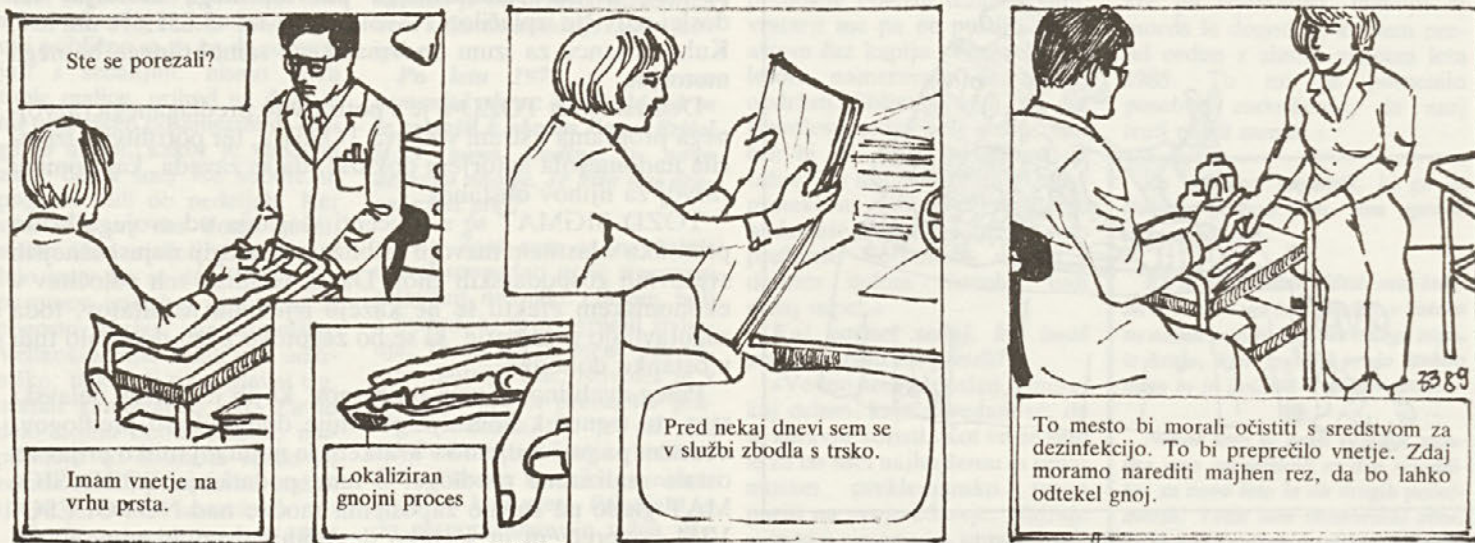
Etbin se je z nami udeležil ogleda letošnje razstave RAST YU, o kateri meni, da je preskromna v ponudbi, da je imel kljub temu premalo časa za ogled, da so bili opisi razstavljenih inovacij preskromni, z izjemo razstavnega prostora DO GORENJE, vendar je kljub temu iz Reke prinesel nekaj novih idej, kar je bil namen ogleda.

Na vprašanje, kaj meni o naši delovni organizaciji, je dejal, da smo v Novolesu prepočasni v iskanju novih idej in znanj in predlaga obisk več razstav, sejmov in ostalih DO. Ti obiski pa so pomembni, prav tako za proizvodne, kot za vodstvene delavce, saj bi se morali vsi izobraževati.

Bistvo inovacije pa je, da prehitiš konkurenco, ki pa jo moraš poznati, drugače nimaš osnovnih pogojev za njo.

Preventivna rekreacija v Bohinjski Bistrici

od 27. 5. do 3. 6. 1989

Prva skupina Novolesovih delavcev – udeležencev preventivne rekreacije v Bohinjski Bistrici je imela zbor v soboto med 12. in 13. uro v Zoisovem gradu. Vsi so prišli razen tov. Štefke, ki je opravičeno prišla nekaj ur kasneje, tako, da je ogrevalni izlet prvega dne izpustila. Po razdelitvi in nastanitvi v sobah je bil po naši stari navadi takoj napovedan sestanek, ki pa na srečo ni trajal dolgo. Seznanili smo se med seboj, saj je prav, da se spoznamo, če bomo že preživeli skupaj en teden. Predstavljen je bil program dela oziroma izletov seveda ob pogoju, da bomo imeli srečo z vremenom. Naša skupina je bila okrepljena z dvema gostoma, ki sta se dobro vklopila v sredino, kar se je potrjevalo tudi v naslednjih dneh. Po kosilu in odmoru smo se ob 16. uri zbrali na dvorišču ter odšli na ogrevalni izlet k Mencingerjevi koči. Šli smo po cesti in po trideset ur po počasne hoje prišli do koč, ki je bila odprta. Po kratkem oddihu pri koči smo se spustili nazaj v Bohinjsko Bistrico po smučišču in prvega dne je bilo konec. Za ogrevanje je bilo kar v redu.

Nedelja – dan v tednu, ko človek počiva oz. naj bi počival – je bila predvidena za izlet na Vogel. Z avtomobili smo se odpeljali do gondole, kjer smo se v popolni sestavi stlačili v gondolo in odpeljali do vrha. Za tistega, ki se ni še peljal z gondolo je to kar razburljivo doživetje. Na vrhu nas je čakal prekrasen pogled na lepote Bohinja in okolico ter spoštovanja vredne strmine Julijcev.

Pri koči je bil opravljen krst pri vseh tistih, ki jim je bila to najvišja točka v gorah. Izmazali so se poceni, saj je bil tepež z vrvjo bolj simboličen, kot pa tapravi in prav je tako. Večina je

že kupila razglednice in jih opremila z žigi, ter pisala svojim bližnjim domov. Občutek, da se bo vreme začelo spreminjati se je začel uresničevati pri povratku, ko nas je nekje na polovici poti po Žagarjevem grabnu dohitelo nekaj kapelj dežja. Glavni deževni oblaki so šli nekoliko stran od nas in imeli smo srečo, da nas ni opralo kot se je to zgodilo skupini v lanskem letu. Strmina Žagarjevega grebena je pokazala zobe in ko smo se približevali cilju oz. začetni postaji po dveh urah in petnajst minut hoje, so nekatere že bolele noge in potrdilo je pravilo, da gora ni nora, nor je tisti, ki gre gor. Kosilo je prijalo vsem in tudi odmor do popoldanske telovadbe je marsikomu odgovarjal. Ob 16. uri smo odšli na nogometno igrišče, kjer smo se še malo razmigali in nabirali kondicijo za naslednje dosežke. Tako je nedelja zaključena.

Po dietičnem zajtrku (zajtrki so bili v glavnem vsi dietični) smo se v ponedeljek odpravili k slapu v Vojah. Lepa pot do slapa je bila pravi balzam za noge po spustu po Žagarjevem grebenu. Žal pa je bila kočja zaprta tako, da smo se oddahnili, kar na klopah pred njo. Slap Voje je manjši slap v dolini z istim imenom in z lepim razgledom po celi dolini. Žal smo bili prezgodnji in planšarske staje so bile še zaprte in tako nismo mogli poiskusiti pravo alpsko mleko. Pri počitku ob taki staji so padale šale in popustila je tudi lesena ograja na kateri sta sedeli tov. Milka in tov. Lucija. Ob glasnem smehu vseh, sta se zvalili v koprive. V dobrem razpoloženju in tudi vremenu smo se vrnili z izleta.

Gorski zrak odpre apetit in hrana je prijala. Vzdušje pri kosilu in večerji drži Gustl iz Trebnjega. Predvsem pa mu ne

gre to v račun, da mora piti pri kosilu in večerji špricer (sok in radensko). Boji se, da bo zaradi tega izgubil vso »farbo« in da ga žena ne bo poznala več. Popoldne igramo med dvema ognjema na nogometnem igrišču. Zvečer se dobimo v skupni jedilnici, kjer smo vsi prisotni razen vodiča Ljuba, ki mora očitno delati domačo nalogo, kajti stroga kontrola mu ne da miru niti pri kosilu ali večerji.

Glavno vlogo pri dobrem razpoloženju ima spet Gustl, pomaga pa mu Marjan iz Sigmata. Na koncu se zasliši še slovenska pesem in tu se pokaže gost Lojze kot odlični pevec. Dobro razpoloženi gremo spat.

V torek vzamemo hrano za cel dan s seboj in jo mahujemo na Uskovnico. Solidna pot in lepa pokrajina, žal pa je kočja na cilju zaprta. Ko pridemo na cilj se malo oddahnemo, potem pa dekleta pripravijo klobase, ki nam kar teknejo. Vse skupaj tudi malo zalijemo s pivom ter ostalimi osvežilnimi pijačami, ter se odpravimo nazaj v dolino. Vreme komaj zdrži in samo vprašanje je, kdaj bo začel padati dež. Ni ga treba dolgo čakati. V sredo zjutraj nas že zbudi dež in megla, tako da se je plan izletov menjal. Odločimo se, da gremo na Bled, kjer gremo najprej s čolnom na otok. Gustl, ki sicer skrbi za vedro razpoloženje, je v čolnu zelo miren, očitno ima določene težave z mislijo, da bi bilo potrebno plavati in tako se usede zraven nekoga, za katerega je prepričan, da dobro plava. Po vožnji s čolnom in ogledu otoka, gremo še na blejski grad. Na Bledu pijemo pivo še po stari ceni. Popoldne gremo v hotel Zlatorog, kjer se kopamo v bazenu in za utrujene noge kopanje v ogrevani vodi prija. Žal tudi v

četrtak pada dež, tako da odpade možnost celodnevne izleta na planino Jezero. Dopolodne gredo nekateri v savno, popoldne pa gremo v telovadnico, kjer opravimo dober trening namesto predvidene hoje.

Zvečer večina rekreativcev obišče kinodvorane, kjer vrtijo hongkoško limonado. Spat gremo z upanjem, da bo vsaj v petek lep dan, ker je dva dni slabega vremena že več kot dovolj. Žal je tudi petek deževen in vetroven in potrjuje se rek, da ima dež v Bohinju mlade. Kljub temu gremo popoldne k slapu Savica, kjer se vidi prečudovita igra narave, ki jo mora vsak videti. Popoldne gredo štirje Novolesovi delavci rekreativci domov, med njimi tudi Gustl, ki nam manjka zvečer, ko naredimo poslovni večer. Naredimo ga v jedilnici v gradu, kjer končno ne manjka tudi pijače, ki ogreje žite, tako, da se tudi zavr-

timo v ritmu glasbe iz kaset. Tako je en teden naokrog in kljub temu, da smo imeli nekoliko smole z vremenom je večina zadovoljna. Končni vtisi bodo seveda ustvarjeni kasneje.

V soboto zjutraj po zajtrku večina rekreativcev končuje s pospravljanjem sob in svojih stvari in okoli enajste ure si sežemo v roke. Preživeli smo teden dni skupaj in prepričan sem, da je bila to prijetna družba za vse in da ni nikomur žal, da je šel na aktivno rekreacijo v Bohinjsko Bistrico, pa čeprav je bilo nekoliko dežja in so mogoče bolele mišice na nogah. V hribe smo šli z namenom, da hodimo in da vidimo naše slovenske lepote in da se z mislijo vsaj za trenutek odvrnemo od vsakodnevni problemov, ki nas pestijo tako na delu, kot doma in če smo to dosegli je bil cilj dosežen.

M. M.

Kaj smo in kaj lahko storimo za kakovost naših izdelkov

Sedanja in dolgoročna usmeritev DO Novoles je zagotavljanje kakovosti proizvodov in storitev ter posredno kakovost poslovanja. Ta se v praksi izvaja v obliki integralnega sistema kakovosti in sicer preko:

- centralnega tima (na nivoju DO)
- strokovnih timov za kakovost (na nivoju TOZD-a, obrata)

Zagotavljanje kvalitete je nepogrešljivi del poslovne politike vsake DO. Dokončno so minila leta, ko smo na trgu konkurirali le z nizkimi cenami. Vsi cilji, ki smo jih zapisali v srednjeročne plane o prehodu našega proizvodnega programa v višji kvalitetni in s tem cenovni razred, bodo ostale le črke na papirju, če ne bomo spremenili odnosa do kakovosti. Pri tem mislim na kakovost v širšem smislu, na vseh področjih dela, od generalnega direktorja do delavca v neposredni proizvodnji, od dopisa, pa do najbolj zahtevnega izdelka.

Služba kontrole kakovosti poleg ostalih nalog evidentira in analizira podatke o obstoječem stanju kvalitete v proizvodnji in pravočasno posreduje informacije, na osnovi katerih mora vodstvo obrata ukrepati. Za kakovost izdelave in izdelkov je odgovorno vodstvo obrata s tehnološko in operativno pripravo dela. To mora dati delavcu - avtokontrolorju - vse možnosti in podporo pri prizadevanjih za izboljšanje kakovosti. Delavec - avtokontrolor - ima na delovnem mestu s svojim delom vpliv na kakovost in je odgovoren, da svoje delo opravi v skladu s tehnološkim predpisom in navodili. Zato ga mora vodstvo obrata seznaniti s pravilnim odvijanjem dela. Če pa mu je kvalitetno delo kakorkoli onemogočeno (neustrezna

»Izum«: spajanje z železnimi sponkami, kar se še kako pozna pri nadaljni obdelavi

rezila, šablone, pripomočki, lepila) mora o tem obvestiti predpostavljene (izmenovodjo, vodjo oddelka, vodjo proizvodnje), ta pa je dolžan pomanjkljivosti odpraviti (organizirati delo v skladu v postopku pravičnega - kvalitetnega oz. koristnega dela).

V službi kontrole kakovosti vodimo evidenco o ukrepanju v proizvodnji na opozorila superkontrolorjev. Ti namreč, ko odkrijejo težje napake, o tem obvestijo organizatorje proizvodnje. Odgovorni so dolžni ukrepati, storiti vse, da se te napake v najkrajšem možnem času odpravijo. Vendar praksa kaže, da skoraj v polovici primerov odgovorni v proizvodnji ne ukrepajo.

Evidenco o ukrepanju v proizvodnji na opozorila superkontrole redno dobivajo tudi vodje obratov.

Vodstvo obrata bi glede na ugotovljene rezultate moralo zaostri odgovornost za kvaliteto z doslednim sankcioniranjem nespornih krivic za slabo kakovost.

Naslednja tabela nam prikazuje število opozoril in neukrepanje po posameznih obratih.

TABELA 1: Prikaz o ukrepanju v proizvodnji na opozorila superkontrole za mesec maj:

Obrat	Število opozoril	% neukrepanja
OS Straža	141	18
OS Dvor	95	32
OMP	77	45
OPP	24	79
OSKE - Kostanj.	21	72
OPE	5	80
OVP	44	30
OPS	21	33
OŽP - Soteska	5	0

Trenutna situacija v Novolesu je takšna, da se zagotavlja optimalna intenzivnost proizvodnje glede na količino. Koliko stroškov nastaja zaradi takega forsiranja, koliko izdelkov je kvalitetno neustreznih, koliko je dodatnega dela, popravil, izmeta pa se malokdo vpraša!

Iz evidence o ukrepanju razberemo, da bi bilo potrebno v konkretnih primerih zamenjati le rezilo (npr. zatrganost). O tej napaki je bil opozorjen delavec za stroje, o tem je bil obveščen tudi izmenovodja, vendar je ukrep izostal. Cela paleta takih zatrganih elementov pride potem na brušenje, kjer se morajo pošteno potruditi, da to odpravijo. Nadalje se to odraža tudi na luženju, kjer pride do barvne neuskajenosti (fleki). In končno se to pozna na gotovem izdelku, ki ni ustrežne kvalitete. Ali pa napr. mehanske poškodbe: vzrok za njih je izključno malomaren odnos. Koliko dodatnega dela in truda (nepotrebnega) je potrebno vložiti, da odpravimo to napako? Ali pa ko pride do poškodb pri pakiranju?

Razmišljanja in odgovore na ta vprašanja prepuščam bralcem, ponovno pa tistim, ki so dolžni spremljati delo, ukrepati in tako odpravljati jalovo delo.

V službi za kontrolo kakovosti je organiziran prevzem gotovih izdelkov po obratih. Izdelani so posebni obrazci, na katere se vpisujejo vrste napak, ki so vidne na gotovih izdelkih in sicer po oddelkih, kjer so nastale. Iz obrazcev je tudi razvidno, koliko procentov opravljenih prevzemov je bilo zavrženih (neustrezna kvaliteta) in koliko prevzetih.

Naslednja tabela (št. 2) nam prikazuje skupno število opravljenih prevzemov in koliko % prevzemov je bilo zavrženih po posameznih obratih.

Zamaknjena gravura na vencu »kredence 7000« sestavljene v OMP.

TABELA 2: Prikaz o prevzemu gotovih izdelkov (za mesec maj)

Obrat	Število opravljenih prevzemov	% zavrženih prevzemov
OS Straža	386	40
OS Dvor	42	24
OMP	174	59
OPP	67	65
OSKE—Kostanj.	94	48
OPE	107	5
OVP	55	11
OPS	452	30
OŽP — Soteska	33	9

Naslednji tabeli (3 in 4) pa nam prikazujejeta odstotek napak, za gotovih izdelkih in sicer po oddelkih kjer so napake nastale (podatki za mesec maj).

Tabela 3:

Obrat	OPP	OMP	OSS	OSD
Oddelek	%	%	%	%
Str. obdelava	18	34	30	39
Lakirnica	68	57	36	37
Montaža in pakirnica	14	9	34	24

Tabela 4:

	Struženje	Brušenje	
OSKE — Kostanjevica	34 %	66 %	
	Furnirnica	Stiskalnica	FORM in pak.
OPE — Račje selo	27 %	72 %	1 %

Naj komentiram le obrat Stolov — Straža! Tu nastane 34 % napak v oddelku montaže in pakirnice in sicer 2/3 teh napak odpade na dimenzijski odstop izvrtin in čepov. Posledica tega so nestabilni spoji in s tem tudi nekvalitetni stoli. Potem prihaja do dodatnih popravil, dodatnih stroškov, reklamacij, dodelave neustreznih elementov in znižanja cene za nekvaliteten izdelek.

Iz evidence o napakah na končno izdelanih elementih je razvidno tudi, da je v obratu Ploskovnih elementov prisotnih najmanj napak. Ta obrat smo vzeli kot izhodišče za primerjavo, koliko več napak naredijo po ostalih obratih.

OPE — 1
OSD — 1,7
OSS — 2,3
OMP — 3,7
OSKE — 4,2
OPP — 6,6

Opomba: Te številke nam ponazarjajo, da naredijo na 1 napako, ki je prisotna na končnem izdelanem elementu v OPE, toliko več napak na ostalih obratih.

V mesecu maju je bilo sklenjeno na kolegiju generalnega direktorja sklenjeno, da začnemo postopoma izpeljevati aktivnosti s področja zagotavljanja kakovosti končnih izdelkov. Ta aktivnost se je že začela v obratu Stolov — Dvor in v obratu Ploskovnih elementov — Račje selo, kjer v primeru, da končna kontrola serijo gotovih izdelkov zavrne, (neustrezna kvaliteta) le ta ne more biti odpredeljena, dokler nekvalitetnih izdelkov ne popravijo oz. preberejo. V nadaljnji fazi bo ta aktivnost postopoma izpeljana po vseh ostalih obratih.

Glede na opisano problematiko kakovosti gotovih izdelkov je ta aktivnost izredno pomembna. Zavedati se moramo, da bomo le z aktivnim vključevanjem vseh zaposlenih, dosegali višji nivo kvalitete naših izdelkov.

Center kakovosti:
Ivačič Kristina

Spremembe in dopolnitve pravilnika o delovnih razmerjih

(osnutek)

1. člen

V celoti se črta 41. člen.

2. člen

Namesto 41 člena se dodajo novi členi:

41. a člen

V primeru, ko pride v delovni organizaciji do ekonomskih in tehnoloških presežkov delavcev, imajo ti, kot tudi deloma organizacija določene pravice in obveznosti. Tehnološki presežki delavcev se pojavijo v primeru tehničnih in tehnoloških izboljšav in v primeru izvedene reorganizacije.

O ekonomskih presežkih pa govorimo ko delovna organizacija zaradi motenj v gospodarjenju, z ustvarjenim dohodkom svojim delavcem ne more zagotoviti eksistence.

41. b člen

Ekonomske in tehnološke viške ugotavlja kadrovska socialna služba ob sodelovanju vodje dela delovnega procesa kjer se ugotavljajo presežki na podlagi letnega plana zaposlovanja in na podlagi operativnih načrtov TOZD in DSSS.

Na osnovi plana zaposlovanja kadrovska socialna služba izdela primerjalno analizo obstoječe kadrovske strukture in ugotovi potrebe nove mikroorganizacije za del delovnega procesa, ki se reorganizira.

Direktor TOZD ob sodelovanju vodij obrata oz. direktor sektorja izdela program potrebne kadrovske strukture, ki je usklajen z novo mikroorganizacijo.

Program vsebuje:

- ugotovljene viške
- potrebe po potrebnih kadrih
- akvizicija novih del

Na podlagi analize in programa sprejme DS TOZD in DSSS načrt reševanja presežkov. Program in analiza se objavita skupaj s pozivom, da si delavci, ki imajo poklic, pri katerem se pojavijo presežki, skušajo sami rešiti problem prezaposlitve. Poziv je splošen in ne sme biti poimenski.

41. c člen

Po preteku 15 dni od objave analize na oglasnih deskah začne kadrovska socialna služba v skladu z načrtom postopek reševanja presežka delavcev.

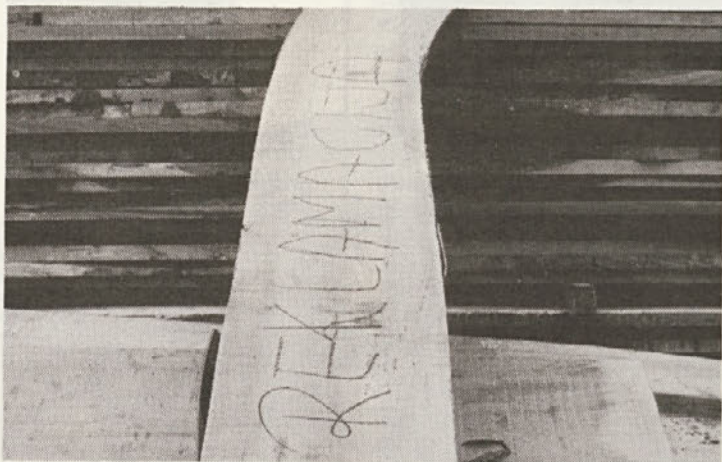
41. d člen

Razporejanje delavcev se izvede na podlagi sprejetih kriterijev, ki so razdeljeni v tri skupine.

Vsak kriterij je posebej ovrednoten.

Kriteriji:

1. izločilni kriterij
2. osnovni kriterij
3. dopolnilni kriterij

Tudi deske se reklamirajo

1. Izločilni kriteriji:

Izločilni kriteriji predstavljajo instrument ugotavljanja delavcev, ki v nobenem primeru ne morejo biti uvrščeni med tehnološke in ekonomske presežke oz. gre za ugotavljanje delavcev, ki jih je potrebno reševati po posebnem postopku.

41. f člen

Med izločilne kriterije uvrščamo:

a. **Starost:** Med presežke ne moremo uvrstiti delavcev 5 let pred upokojitvijo in delavcev, ki so mlajši od 18 let.

b. **Zdravstveno stanje:** Med presežke ni mogoče uvrstiti invalidov ter delavcev z ugotovljenimi poklicnimi boleznimi, ki so posledica dela v OZD.

41. g člen

2. Osnovni kriteriji:

Osnovni kriteriji predstavljajo instrument za opredelitev obsega tehnološkega ali ekonomskega presežka. Uporabljamo jih za temeljno preverjanje dejanske strukture zaposlenih z zahtevano strukturo v skladu s programom prestrukturiranja.

41. h člen

Med osnovne kriterije uvrščamo:

- a. delovno uspešnost – s ponderjem 15
- b. strokovna izobrazba – s ponderjem 40
- c. delovna doba v DO – s ponderjem 15
- d. skupna delovna doba – s ponderjem 10

41. i člen

Vrednotenje posameznih kriterijev:

a. **DELOVNA USPEŠNOST** se določi na osnovi sprejete metodologije ocenjevanja profesionalnega in osebnostnega razvoja delavcev DO NOVOLES.

Število točk dobljenih po navedeni metodologiji delimo s številom uporabljenih kriterijev. Dobljene količnike razvrščamo v lestvico in jim dodamo ustrezno število točk:

Količnik	št. točk
4,1 – 5	5
3,1 – 4	4
2,1 – 3	3
1,1 – 2	2
do 1	1

b. **STROKOVNA IZOBRAZBA:**

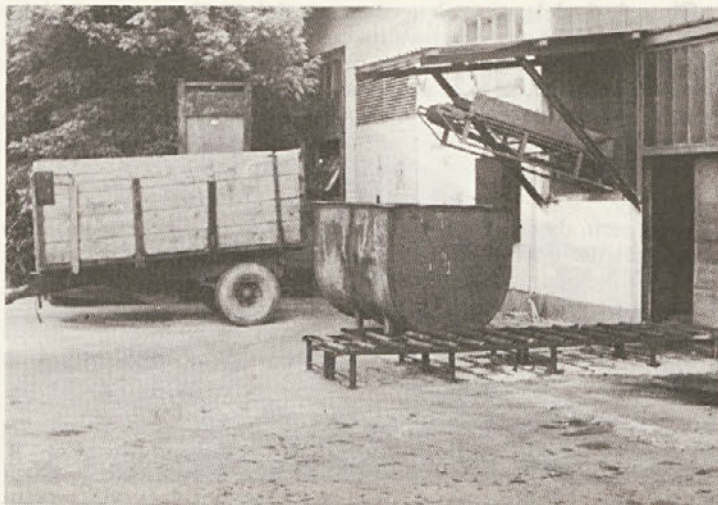
- ustrezna strokovna izobrazba 5
- odstopanje – negativno za eno stopnjo 4
- ustrezna stopnja strokovne izobrazbe sorodne smeri 3
- odstopanje – negativno za dve stopnji 2
- brez ustrezne strokovne izobrazbe 1

d. **DELOVNA DOBA V DO:**

25 in več let	5
20 do 25 let	4
15 do 20 let	3
10 do 15 let	2
5 do 10 let	1

Le kdaj bo ta nema priča nesreče z vagonom odstranjena?

Skrbno očiščeno odlagališče odpadkov (TSP)e. **SKUPNA DELOVNA DOBA:**

nad 25 let	5
20 do 25 let	4
15 do 20 let	3
10 do 15 let	2
do 10 let	1

41. j člen

3. Dopolnilni kriteriji:

Dopolnilni kriteriji pa omogočajo presojo med delavci, ki so po osnovnih kriterijih zbrali enako število točk.

Med dopolnilne kriterije uvrščamo:

- a. **Zdravstveno stanje:** Upošteva se poslabšano zdravstveno stanje delavcev, zlasti kadar je v zvezi z delom, kronična obolenja, ki niso posledica dela, hujše in lažje bolezni, psihofizične sposobnosti, kar se dokazuje z ustreznimi potrdili medicine dela.
  - b. **Dodatno pridobljena znanja:** Upošteva se tista dodatna znanja, ki so določena v razvidu del in nalog.
  - c. **Socialni položaj:** Upošteva se dohodek na družinskega člana, število nepreskrbljenih otrok, število zaposlenih v družini, ali ima delavec ali njegov zakonec popoldansko obrt in ali ima delavec ali njegov zakonec status kmeta.
  - d. **Faktor izkoriščanja delovnega časa:** Po tem merilu se ovrednotijo delavci, ki v preteklih 12 mesecih niso dosegli povprečne izkoriščenosti fonda delovnih ur, pri čemer se ne upošteva odsotnost zaradi nesreče pri delu in porodniškega dopusta.
- Na osnovi ocenjevanja, ki se izvede po sprejetih kriterijih, se izdela prednostna lista.
- Na podlagi prednostne liste pripravi kadrovska socialna služba predlog razporeditve delavcev oziroma rešitve presežkov delavcev.

41. k člen

V primeru, da delovna organizacija zaradi objektivnih okoliščin ne more takoj prezaposliti vseh delavcev, je dolžna nerazporejenim delavcem izplačevati nadomestilo osebnega dohodka za čas čakanja na ustrezno razporeditev. Višina nadomestila znaša 70 % OD, ki ga je delavec prejemal, vendar pa mora biti višji od zajamčenega osebnega dohodka.

41. l člen

V kolikor ne obstajajo pogoji, da se delavce, ki so ugotovljeni kot ekonomski ali tehnološki presežki, razporedi na dela in naloge, ki ustrezajo njihovi izobrazbi oz. z delom pridobljenim delovnim zmoglostim v TOZD oz. DSSS, v drugi TOZD oz. DSSS v okviru DO ali izven DO na podlagi predhodno sklenjenih sporazumov med organoma upravljanja, lahko presežke rešujemo še na naslednje načine:

- predčasna upokojitve
- sporazumno prenehanje delovnega razmerja s plačilom odpravnine
- razporeditev delavca z njegovo privolitvijo na manj zahtevna dela in naloge
- ponudnje del na domu

41. m člen

Ob analizi obstoječe kadrovske strukture je treba ugotoviti delavce, ki izpolnjujejo pogoje za upokojitve. Za te delavce se takoj prične postopek upokojitve.

Ob soglasju delavca se ob upoštevanju določil Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ocenijo tudi možnosti za predčasno upokožitev delavca. Delovna organizacija delavcu izplačuje razliko do pokojnine, ki bi jo prejemal, če bi izpolnjeval vse zakonske pogoje (izpolnjena delovna doba ali dosežena starost za starostno upokožitev).

41. n člen

V primeru, da delavca, ki je ugotovljen kot presežek, ne moremo razporediti na dela in naloge, ki ustrezajo njegovi izobrazbi oz. z delom pridobljenim delovnim zmožnostim ga lahko z njegovo privolitvijo razporedimo tudi na dela, ki ne ustrezajo njegovi izobrazbi oz. z delom pridobljenim delovnim zmožnostim. V tem primeru delavcu pripada razlika do višine OD, ki ga je prejemal na dosedanjih delih in nalogah.

41. o člen

Delavcu, ki poda pisno izjavo o prenehanju delovnega razmerja in je ugotovljen kot presežek, delovna organizacija izplača odpravnino, ki znaša 24 povprečnih osebnih dohodkov, ki ga je delavec dobil v tromesečju pred prenehanjem delovnega razmerja.

41. p člen

Delavcu, ki je ugotovljen kot presežek in mu preneha delovno razmerje na podlagi njegove pisne izjave se lahko ponudi opravljanje dela na domu za delovno organizacijo NOVOLES, ob uporabi njenih sredstev za delo. Obveznosti med delavcem in delovno organizacijo se uredijo s posebno pogodbo.

41. r člen

Komisija za delovna razmerja lahko ponudi delavcu na podlagi njegovega soglasja ustrezna dela in naloge pri nosilcu samostojnega osebnega dela. Morebitne obveznosti med nosilcem samostojnega osebnega dela in TOZD se uredijo s posebno pogodbo.

41. s člen

Na podlagi prednostne liste sprejme komisija za delovna razmerja na predlog kadrovske socialne službe sklepe o razporeditvi delavcev po novi mikroorganizaciji organizacije. Delavcem, ki so uvrščeni med presežek, ponudi komisija za delovna razmerja dela in naloge, ki ustrezajo njihovi izobrazbi oz. z delom pridobljenimi delovnimi zmožnostmi in sicer v TOZD, v drugi TOZD v okviru DO ali v sodelovanju s skupnostjo za zaposlovanje v drugi DO, jim ponudi, da se prekvalificirajo ali dokvalificirajo, oziroma jim ponudi druge možnosti, ki so predvidene za reševanje presežkov delavcev.

41. š člen

Delavcu, ki pride na delo v drugo OZD, preneha delovno razmerje v TOZD z dnem, ko ga sklene v drugi OZD.

3. člen

Te spremembe in dopolnitve sprejmejo DS TOZD po predhodni razpravi na samoupravnih delovnih skupinah.

4. člen

Te spremembe in dopolnitve stopijo v veljavo osmi dan po objavi na oglasnih deskah.

Predsednik konference
sindikata DO:
Silvo Mišjak, I. r.

Predsednik DS DO:
Metod Pirc, I. r.

Postanek naših inovatorjev na poti na razstavo na Reko

Ustavni amandmaji SR Slovenije

V tem trenutku še poteka javna razprava o osnutku amandmajev. Obravnavali smo jih tudi na naši sindikalni konferenci. V tem prispevku želimo zelo na kratko in v strnjeni obliki opozoriti na najbolj kritične spremembe. V uvodu pa še to: Osnutek ustavnih amandmajev ima dva cilja: uskladitev z sprejetimi zveznimi amandmaji ter oblikovanje izvirnih rešitev za utrjevanje pravic in svoboščin delovnih ljudi in občanov za demokratično in učinkovito družbeno odločanje in za krepitev suverenosti slovenskega naroda.

Mitja Žagar

Vse amandmaje lahko razvrstimo v tri področja:

1. Družbenoekonomski odnosi

– poudarja se svoboda odločanja delovnih ljudi in občanov o svojem delu in prosto razpolaganje z naravnim bogastvom in naravnimi viri.

– temeljni pravni subjekt je organizacija združenega dela (podjetje), ne več temeljna organizacija.

– planiranje je v organizaciji opredeljeno kot samostojno

– v ustavi je določeno, da imamo 5 obveznih SIS (izobraževanje, znanost, kultura, zdravstvo in socialno varstvo). Zakon pa določi obvezno ustanavljanje tudi takrat, ko je potrebno zagotoviti temeljne pogoje za življenje in delo občanov. Torej gre le za izjemne primere. Tako je mnogo bolj upoštevano načelo svobode in prostovoljnosti organiziranja.

– zemljiški maksimum je 30 ha, na hribovitem svetu lahko več.

2. Družbenopolitični sistem

– poudarjena je pravica slovenskega naroda do samoodločbe, ki je celovita, trajna in neodtujljiva.

– predlaga se slov. himna: Zdravljica

– referendum kot najbolj demokratična oblika samou-

pravnega odločanja je predpisan samo za statut OZD,

– pristojnosti delavskega sveta so le splošno določene

– ni več obvezna socialna sestava delavskega sveta ampak le, da so člani iz vseh delov OZD

– imenovanje in razrešitev poslovnega organa je v izključni pristojnosti OZD (izjeme pri dejavnostih posebnega družbenega pomena)

– urejanje odnosov v Krajevni skupnosti se prepušča delovnim ljudem in občanom

a) delegatski sistem

– v OZD so lahko skupne delegacije za zbornice skupščine, SIS. Tudi delavski svet lahko tvori delegacijo v manjših OZD

– število delegatov se določa s tajnim glasovanjem, imamo odprte kandidatne liste. Socialistična zveza in sindikat nimata več monopola ampak le vodita postopek ne pa tudi evidentiranja.

– družbenopolitični zbor se voli z odprto listo. Posamezne DPO nimajo več določeno število delegatov zato postaja ta zbor splošno politični zbor.

– na najbolj strnjen način se ureja vsebina samoupravljanja in pristojnosti v občini.

– tudi v ustavi je zapisana pravica do stavke

– osebne svoboščine: precizirana je enakopravnost v pravicah in dolžnostih ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, politično prepričanje, opredeljena svoboda veroizpovedi, poudarjena integriteta človekove zasebnosti

– ukinjena smrtna kazen
– v predsedstvu SR Slovenije ni več predstavnikov DPO, ima le predsednika in 6 članov. Pri volitvah imamo odprte kandidatne liste.

3. Ustanovst, zakonitost, pravosodje

– poudarja se soglasje rep. in pokrajin pri odločanju o vprašanih razvoja celotne Jugoslavije. To pomeni, da je treba pri prevzemanju finančnih obveznosti upoštevati materialne možnosti republike.

– samoupravni splošni akti ne smejo biti v nasprotju z zakonom

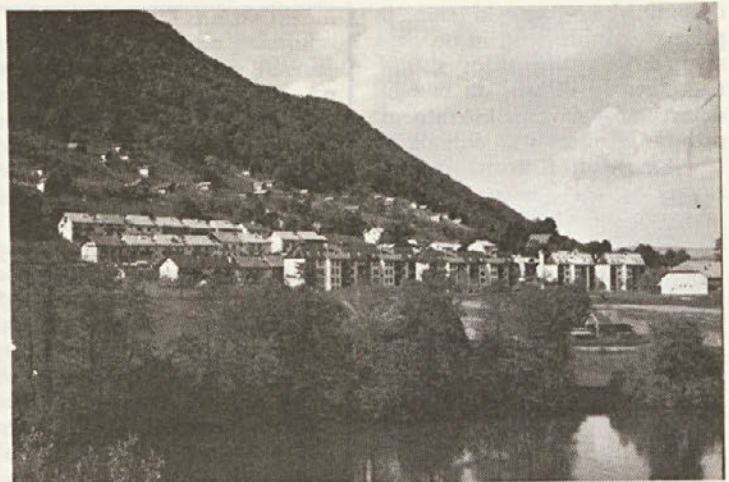
(širša opredelitev kot do sedaj).

– sodnike rednih sodišč voli rep. skupščina, trajanje mandata se določi z zakoni. S tem se poudarja neodvisnost sodstva

– organiziranje posebne samostojne družbene službe, ki bi nudila specializirano pravno pomoč.

To je bil kratek prikaz sprememb iz osnutka amandmajev k ustavi SR Slovenije. V javni razpravi so bile že podane nekatere pripombe, ki so dobile širšo podporo. Tudi ustavna komisija, ki obravnava pripombe in predloge je nekatere od njih že upoštevala. Zato je pričakovati, da bo predlog amandmajev v nekaterih delih precej drugačen. Kaj več o predlogu pa takrat, ko bo objavljen.

BOJAN

Novi del Straže

Pri zavarovancih, ki so jim osebni dohodki v letih dela, ki se upoštevajo pri izračunu pokojninske osnove, naraščali približno tako, kot so se gibali povprečni osebni dohodki vseh zaposlenih delavcev, takšna ali drugačna odločitev o datumu upokojitve ne bo imela praktično nobenih negativnih posledic. Do morebitnih razlik bo torej prihajalo pri tistih zavarovancih, pri katerih bodo v rasti njegovih osebnih dohodkov večja odstopanja od siceršnjih gibanj povprečnih osebnih dohodkov vseh zaposlenih: čim večja bodo odstopanja, večje razlike se bodo lahko pojavile v korist ene ali druge pokojnine.

Točen recept, kako ravnati v posameznem primeru, je težko napovedati brez podrobnega poznavanja vseh okoliščin, ki vplivajo na višino pokojnine. Še tedaj, ko z njimi razpolagamo, je lahko nasvet le približen, ker vendarle temelji na nekaterih predpostavkah, ki se kasneje

lahko znatno spremenijo. Toda to velja, kot rečeno, le za skrajnosti. Za večino pa vendarle veljajo nekatere splošne usmeritve, ki jih je dobro upoštevati tedaj, ko odhajamo v pokoj, če je to seveda mogoče.

Prva je vsekakor ta, da naj bi bilo upokojitve v času od 1. julija do 31. decembra čim manj. To priporočilo velja predvsem za tiste bodoče upokojence, pri katerih je zadnje desetletje tisto, ki daje najugodnejšo pokojninsko osnovo.

Pri po novem izračunani pokojninski osnovi bodo zadnji osebni dohodek, upoštevan za njen izračun, bistveno drugače vplival na njeno višino, s tem pa tudi na višino pokojnine, kot je bilo to v času do 31. decembra 1986. Zato ne bo vseeno, če bo osebni dohodek iz zadnjega leta dela predstavljal izplačani osebni dohodek, denimo v prvih šestih, sedmih ali devetih mesecih ali pa celo koledarsko leto. Ta izplačila se zaradi visoke rasti

Kako in kdaj v pokoj?

Številni delavci, ki izpolnjujejo, ali bodo v bližnji prihodnosti izpolnili pogoje za upokojitve se obračajo na našo službo po informacije o pogojih za upokojitve.

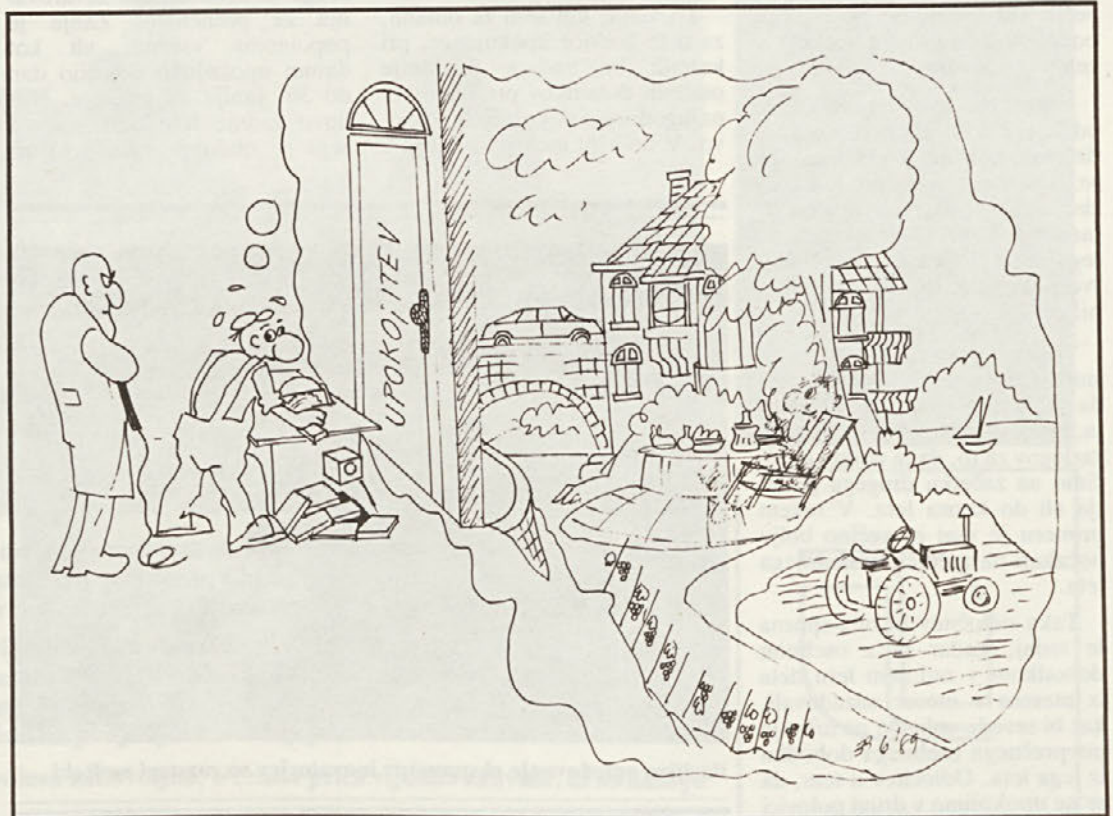
Da bi vse zainteresirane celovito seznanili o možnostih in načinih upokojevanja smo se odločili, da v naslednjih številkah našega glasila objavimo celovito navodilo o postopkih upokojevanja. Navodila je izdala Delavska enotnost v posebni knjižici, pripravil pa jih je priznani strokovnjak Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije tov. Kuhelj Jože.

Upamo, da bomo z objavo navodil ustregli vsem potencialnim upokojencem!

Vid Fajdiga

Datum upokojitve, ki je imel do 31. decembra 1986 dokaj pomembno vlogo pri tem, kakšna bo višina pokojnine, je začel svoj pomen izgubljati s pričetkom drugačnega načina izračunavanja pokojninske osnove. Dilema, ali se je bolje upokojiti v prvi polovici leta ali v drugi, pa bo prisotna tudi v prihodnje. Odgovor na tako vprašanje ne bo nič lažji kot je bil v preteklosti. V čem pa se potem zadeva sploh spreminja? V posledicah takšne ali drugačne odločitve.

Razlike med pokojnino, ki je bila uveljavljena v prvi polovici leta, in tisto, uveljavljeno v drugi polovici leta, bodo manjše. Nanje ne bodo vplivali različna gibanja osebnih dohodkov vseh zaposlenih in samega zavarovanca v določenem obdobju pred upokojitvijo na eni strani ter sistem določanja pokojninske osnove na drugi, temveč izključno gibanja osebnih dohodkov zavarovanca in do neke mere tudi gibanja osebnih dohodkov vseh zaposlenih delavcev.

osebnih dohodkov, ki smo ji priča v zadnjih letih, in ob dejstvu, da v večini ozdov sistem nagrajevanja ni tak, da bi bila delavcem ob vsakokratnem povečanju osebnih dohodkov izplačana tudi ustrezna razlika za nazaj, za ves čas od 1. januarja do dneva povečanja, lahko znatno razlikujejo.

To je prvi razlog, ki govori v prid trditvi, naj v drugem polletju ne bi bilo veliko upokojitev, če to ni nujno. Ta razlog je seveda brezpredmeten, če gre za zavarovanca, ki prihaja iz ozda, v katerem velja sistem poračunavanja osebnih dohodkov za nazaj.

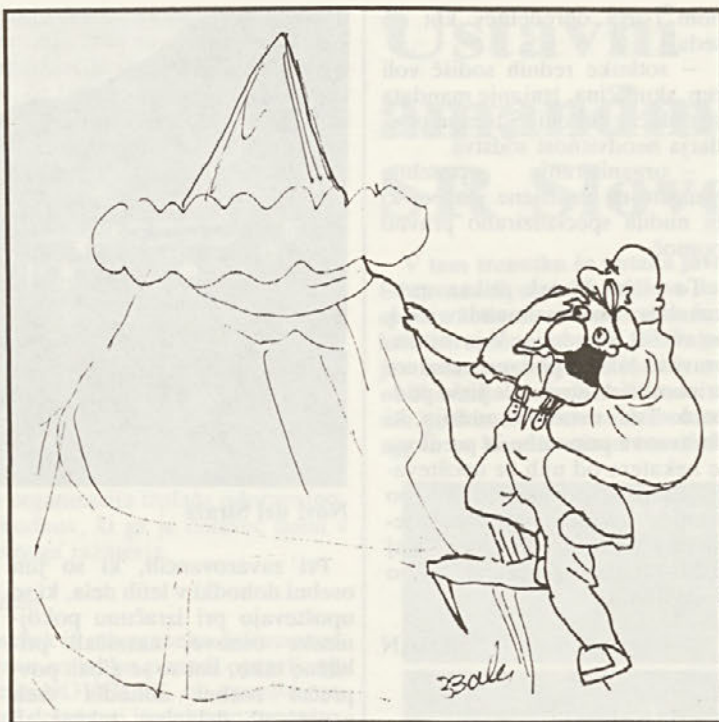
Drugi razlog pa izhaja iz načina določanja pokojninske osnove in pokojnine v drugem polletju. Omenili smo, da je tedaj mogoče določiti le začasni znesek pokojnine. Ta znesek bo zlasti pri visokem porastu povprečnih osebnih dohodkov vseh zaposlenih precej nižji od tistega, do katerega bo zavarovanec upravičen tedaj, ko mu bo na podlagi dokončnih podatkov mogoče določiti dokončno višino pokojninske osnove in pokojnine. Res je, da bo tedaj poračunana tudi razlika med novo pokojnino in tisto, ki jo je dotlej prejemal. Ta pa zaradi visoke stopnje inflacije ob izplačilu seveda ne bo več toliko vredna, kot če bi lahko že od samega začetka dobival pripadajočo pokojnino.

Slednje je še posebej pomembno v prehodnem obdobju, ko osebnih dohodkov pri izračunu pokojninske osnove še ne preračunavamo na vrednost zadnjega leta dela. Razlika med pokojnino in zadnjim osebnim dohodkom bo v tem času znatno večja kot tedaj, ko bo izračun pokojninske osnove tekkel v celoti po novem.

Pokojnina, uveljavljena v času od 1. julija do 31. decembra, ni deležna nobene uskladitve. Te se začno šele naslednje koledarsko leto, vendar največ od 1. januarja naprej. Poračunov iz tega naslova za čas od uveljavitve pokojnine do 31. decembra ni!

To torej pomeni, da tedaj, ko smo se dokončno odločili za to, da se ne upokojimo do 30. junija, ni nobenih prepričljivejših razlogov za to, da ta datum določimo na začetku drugega polletja ali do konca leta. V takem primeru je vsaj za večino bolje počakati na začetek naslednjega leta.

Taka odločitev bi bila sporna le tedaj, kadar bi z osebnim dohodkom v zadnjem letu dela iz meseca v mesec nazadovali, kar bi seveda vplivalo na nižanje povprečnega osebnega dohodka iz tega leta. Odločitev o tem, da se ne upokojimo v drugi polovici

leta, tudi ne bi bila primerna tedaj, kadar bi bilo nesporno ugotovljeno, da bi bila pokojnina, do katere bi bili upravičeni, višja od osebnega dohodka, izplačanega v tem času.

Ob teh razmišljanjih tudi ne gre zanemariti odpravnine, do katere je upravičen zavarovanec ob odhodu v pokoj. Ta se praviloma oblikuje na podlagi dosežene ravni osebnih dohodkov iz preteklega koledarskega leta, redkeje pa iz predhodnega obdobja. Čim bolj je datum izplačila odmaknjen od tega obdobja, manj je odpravnina vredna v pogojih visoke inflacije. Za izračun pokojninske osnove pa se ta znesek seveda ne upošteva!

To velja, kot sem že omenil, za tiste bodoče upokojence, pri katerih bo zadnje desetletje osebnih dohodkov predstavljajo najugodnejšo pokojninsko osnovo. V dobršni meri pa velja tudi

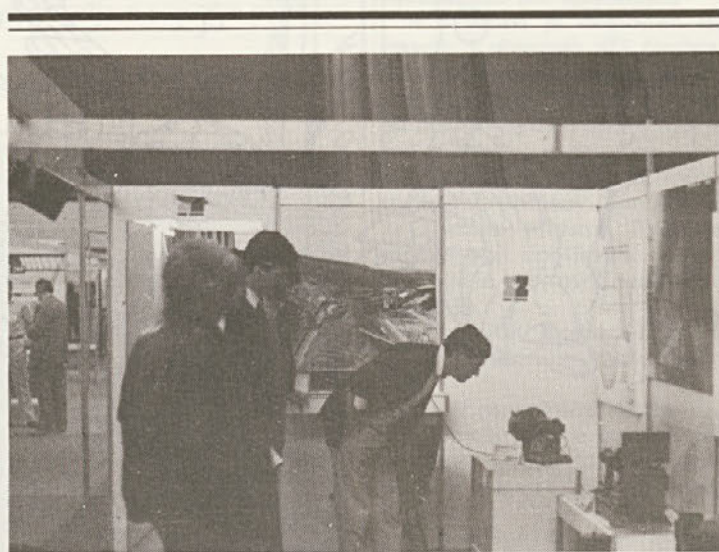
za tiste zavarovance, pri katerih pokojninsko osnovo ne bo tvorilo zadnje desetletje, temveč neko drugo. Pri teh zavarovancih odpade kot zadržek le vpliv zadnjega osebnega dohodka na višino pokojninske osnove in s tem tudi pokojnine, vsi ostali razlogi pa veljajo tudi zanje.

Nášete ugotovitve se seveda nanašajo na tiste zavarovance, ki so sedaj še v delovnem razmerju, ali imajo lastnost zavarovanca iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja! Odločitev o tem, kdaj v pokoj, pa nima na višino pokojnine nobenega vpliva pri tistem zavarovancu, ki mu je delovno razmerje ali lastnost zavarovanca iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja že prenehalo. Zanje je popolnoma vseeno, ali kot datum upokojitve določijo dan do 30. junija ali pozneje. Njihovo zadnje leto dela namreč sega v obdobja nazaj, ki so

znana in jih kakršenkoli datum ne more več spremeniti!

Na kaj moramo biti pozorni tedaj, ko se odločamo — če smo seveda izpolnili pogoje za priznanje pravice do pokojnine — o tem, da se v posameznem koledarskem letu ne upokojimo do 30. junija, marveč počakamo na začetek prihodnjega leta. Predvsem moramo poznati gibanja svojih osebnih dohodkov. To ugotovimo tako, da primerjamo valorizirane osebne dohodke iz prejšnjih let dela z osebnim dohodkom iz zadnjega leta dela. Če je iz primerjave nesporno razvidno, da je za izračun pokojninske osnove najugodnejše neko drugo desetletno obdobje in ne zadnje ter da tega dejstva ne spremeni niti osebni dohodek iz leta, v katerem sprejemamo odločitev o tem, ali se bomo upokojili do 30. junija ali pa ostajamo to leto še v delovnem razmerju, potem glede odhoda v pokoj do 30. junija ni dileme.

Kadar pa je za izračun pokojninske osnove najugodnejše zadnje desetletje, pa je potrebno pretehtati: ali je 1. januarja naslednjega leta ugodnejša usklajena pokojnina, uveljavljena do 30. junija, ali pokojnina, pri kateri je bil kot zadnji upoštevan osebni dohodek iz tega leta. To pomeni, da moramo oceniti znesek pokojnine, ki bi ga dobili, če bi ostali do konca leta v delovnem razmerju. Od tega, kako se razlikujeta pokojnini, je odvisna naša odločitev. Primerjava je dokaj enostavna. Izračunano pokojnino, ki bi jo dobili, če bi se upokojili do 30. junija (ta je znana, ker so na voljo vsi potrebni podatki), povečamo za porast osebnih dohodkov vseh zaposlenih na območju republike v tem letu. Tolikšna bo pokojnina 1. januarja naslednjega leta po izvedeni dokončni uskladitvi. Da bi ugotovili dokaj približno, kakšna in kolikšna bi bila pokojnina (od-

Pazljivo ogledovanje eksponatov inovatorjev na razstavi na Reki

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta Janeza ŽURGA iz Dobindola, se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata obrat Stoli I. Straža za podarjeni venec in sodelavcem za denarno pomoč ter izrečeno sožalje.

Hčerka:
Mihaela Murn

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta Franca Hrasta, se zahvaljujem sodelavcem in IO OOS DSSS za denarno pomoč in izraženo sožalje.

Hčerka

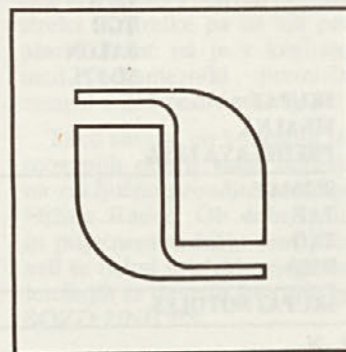
stopanja bodo tedaj, kadar je bil zavarovanec veliko odsoten zaradi bolezni), če bi ostali v delovnem razmerju do konca tega leta, od pokojninske osnove, od katere bi bila odmerjena pokojnina, če bi se upokojili do 30. junija, odštujemo znesek povprečnega osebnega dohodka iz prvega leta desetletnega obdobja, na podlagi katerega smo izračunali pokojninsko osnovo. Znesek, ki ga dobimo, pomno-

žimo za porast osebnih dohodkov vseh zaposlenih v tem letu. Izračunanemu znesku prištujemo naš osebni povprečni osebni dohodek, ki bi ga po ocenah dobili do konca leta. Znesek, ki ga dobimo, predstavlja novo pokojninsko osnovo. Od nje odmerimo pokojnino glede na dopolnjeno pokojninsko dobo in primerjamo obe pokojnini. Rezultat primerjave vpliva na našo odločitev.

Povedano velja za naše ravnanje pri izračunavanju pokojninske osnove v celoti po novem, torej od 1. januarja 1990, ko bomo osebne dohodke pri izračunu pokojninske osnove preračunavali na vrednost zadnjega leta dela.

V prehodnem obdobju, ko bodo deloma še vedno prisotni učinki dosedanjega izračunavanja pokojninske osnove, je takšno ocenjevanje zahtevnejše in ga niti nima pomena opisovati. Poenostavimo pa ga tako, da predpostavljamo, da že v celoti velja nov način izračunavanja pokojninske osnove, jo tako tudi izračunamo in opravimo primerjavo na prej opisani način!

Ti postopki so idealni le teoretično. V praksi pa se bomo srečali z bistveno drugačnimi razmerami. Predvsem bo težavno ugotavljati, za koliko bo porasel povprečni osebni dohodek vseh zaposlenih na območju republike in za koliko osebni dohodek posameznega zavarovanca. Če se bodo razmere v gibanjih osebnih dohodkov umirile in bodo naraščali v dokaj normalnih mejah, bo takšno ocenjevanje lažje, pa tudi razlike med pokojninami ob takšnem ali drugačnem datumu upokojitve bodo manjše in sprejemljivejše. V drugačnih razmerah pa bo razlike krojil predvsem zavarovančev zadnji osebni dohodek.

Obisk predstavnikov Inštituta za ekonomiko investicij pri Ljubljanski banki – Združeni banki v Ljubljani. Gostje so si ogledali naše objekte, za katere gradnjo so dajali svoja mnenja. Obiskali so obrat vezanega lesa in slojastega lesa, obrat Stolov Straža in TOZD TKO v Metliki in v Radatoviču.

Obiskala nas je skupina najugodnejših prodajnih direktorjev firme SK Product, ki ima svoje montažnice na petih lokacijah širom ZDA: Cliftonu, Chicagu, Atlanti, Hustonu in Los Angelesu. V tej firmi je delničar tudi Novoles, za nas je ta firma tudi najpomembnejši kupec v ZDA.

Skupina je potovala po Jugoslaviji in obiskovala tovarne, iz katerih prihaja pohištvo, ki ga prodajajo v ZDA. Potovanje je organiziralo vodstvo SK kot nagrado za tiste prodajne direktorje, ki so presegli vse planske obveznosti. V Jugoslaviji so se seznanili s proizvodnjo in obenem navezali tesnejše stike z odgovornimi delavci podjetij, ki sodelujejo s firmo SK Product.

Skupina je bila z obiskom v Novolesu zadovoljna, o čemer priča vljudna zahvala, ki so nam jo poslali ob povratku domov.

Kadrovske novice

Mesec april 1989

TOZD PRIMARNA PREDELAVA LESA:

Obrat TVP:

prišli: Golob Andrej (iz JLA), Bartelj Ivan (iz JLA)
odšli: Šenica Andreja (upokojitev)

Obrat ŽAGA:

prišli: Kokalovič Marko (iz JLA), Ivanetič Branko (iz JLA), Fabjan Jože (iz TDP)
odšli: Turk Janez (upokojitev), Ribič Anton (v JLA)

Obrat TPI:

prišli: Šercelj Jože (iz JLA), Muhič Jernej (iz JLA)

Obrat TES:

prišli: Pečjak Janez (iz JLA)

TOZD FINALNA PREDELAVA LESA:

Obrat BOR:

prišli: Lekše Andrej (iz JLA), Hosta Tomaž (iz JLA), Žulič Jože (iz JLA)
odšli: Livio Rajko (sporazum)

Obrat IGK:

prišli: Dular Vida (iz TDP)
odšli: Zihrel Alojz (sporazum)

Obrat TDP:

prišli: Škerlj Marko, Davidovič Mato (iz JLA), Dekič Milorad (iz Salona)
odšli: Dular Vida (v IGK), Jaklič Štefka (DSSS), Peterlin Branko (DSSS), Čukajne Jože (DSSS), Fabjan Jože (Žaga), Kumelj Ignac (sporazum)

Obrat TSP:

prišli: Pakar Boris (iz JLA), Hrovat Darko (iz JLA)

Obrat TPP:

prišli: Krevs Andrej (iz JLA)
odšli: Košmerlj Dalimir (izjava)

Obrat LIPA:

prišli: Kuntarič Božidar (iz JLA), Štokar Anton (iz JLA)
odšli: Brišar Darko (DSSS)

SALON:

odšli: Dekič Milorad (TDP)

TOZD SIGMAT:

prišli: Brajer Dušan
odšli: Žibert Silvo (sporazum)

TOZD TAP:

odšli: Kozlevčar Matjaž (sporazum)

TOZD TKO:

odšli: Gornik Franc (upokojitev), Ferenac Milka (upokojitev), Turkovič Miroslav (del. raz. za dol. čas.), Grubačevič Sejdo (JLA), Vovk Zdravko (JLA)

DSSS:

prišli: Brišar Darko (iz LIPE), Ivančič Rudolf, Jaklič Štefka (iz TDP), Peterlin Branko (iz TDP), Čukajne Jože (iz TDP)
odšli: Miškovič Štefka (upokojitev), Novina Darja (sporazum)

mesec maj 1989

TOZD PRIMARNA PREDELAVA LESA:

Obrat TVP:

odšli: Miklavc Robert (v JLA)

Obrat ŽAGA:

prišli: Modic Anton (iz JLA), Novak Jože (iz JLA)
odšli: Gosenica Jože (v JLA), Šenica Slavko (v JLA), Komljanec Vladimir (sporazum), Mirt Mladen (samovoljno)

Obrat TPI:

prišli: Glavič Ciril (iz JLA)
odšli: Legan Miroslav (upokojitev), Grm Edvard (upokojitev)

Obrat TES:

prišli: Miklič Anton (iz JLA)
odšli: Besednjak Miroslav (sporazum)

TOZD FINALNA PREDELAVA LESA:

Obrat Bor:

prišli: Jurečič Franc (iz JLA)

Stanje zaposlenih na dan 30. 4. 1989

TOZD	OBRAT	MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ
	TVP	115	152	267
	ŽAGA	262	93	355
	TPI	62	23	85
	TES	117	8	125
	SD PPL	11	1	12
SKUPAJ PRIMARNA PREDELAVA LESA		567	277	844
	BOR	71	51	122
	IGK	58	41	99
	TDP	125	147	272
	TSP	128	126	254
	TPP	70	40	110
	LIPA	96	34	130
	TGD	65	60	125
	SALON	12	4	16
	SD FPL	15	3	18
SKUPAJ FINALNA PREDELAVA LESA		640	506	1146
	SIGMAT	125	40	165
	TAP	74	58	132
	TKO	159	64	223
	DSSS	213	197	410
SKUPAJ NOVOLES		1778	1142	2920

Stanje zaposlenih na dan 31. 5. 1989

TOZD	OBRAT	MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ
	TVP	114	152	266
	ŽAGA	260	93	353
	TPI	61	23	84
	TES	117	8	125
	SD PPL	11	1	12
SKUPAJ PRIMARNA PREDELAVA LESA		563	277	840
	BOR	72	51	123
	IGK	58	39	97
	TDP	121	148	269
	TSP	127	125	252
	TPP	69	40	109
	LIPA	96	33	129
	TGD	63	58	121
	SALON	13	4	17
	SD FPL	15	3	18
SKUPAJ FINALNA PREDELAVA LESA		634	501	1135
	SIGMAT	123	40	163
	TAP	75	58	133
	TKO	156	64	220
	DSSS	213	197	410
SKUPAJ NOVOLES		1764	1137	2901

Obrat IGK:

prišli: Šepic Andrej, Breznikar Jože, Jerovšek Jože (iz JLA)
odšli: Medved Marija (v DSSS), Femc Ivan (sporazum), Gole Anton (v JLA), Anžiček Mirko (sporazum), Jeršin Marinka (sporazum).

Obrat TDP:

prišli: Turk Branka (iz DSSS)
odšli: Dekič Milorad (v SALON), Petrič Andrej (v JLA), Špilar Matjaž (v JLA), Jakše Jože (izjava)

Obrat TSP:

odšli: Gliha Rok (v JLA), Rodič Danijela (upokojitev)

Obrat TPP:

odšli: Šeničar Andrej (v JLA)

Obrat LIPA:

odšli: Gorjanc Fani (upokojitev)

Obrat TGD:

odšli: Šmajdek Branka (v DSSS), Rojc Nada (sporazum), Jakoš Peter (v JLA), Anžlin Boštjan (v JLA)

SALON:

prišli: Dekič Milorad (iz TDP)

TOZD SIGMAT:

odšli: Golja Marjan (sporazum), Golja Franc (sporazum)

TOZD TAP:

prišli: Kek Janez

TOZD TKO:

odšli: Petje Vojko (sporazum), Brdar Vedran (v JLA), Muc Borut (izjava delavca)

DSSS:

prišli: Skeledžija Dubravko, Korče Zdenka, Medved Marija (iz IGK), Šmajdek Branka (iz TGD)
odšli: Vidmar Štefka (sporazum), Kostanjevec Katarina (upokoj.)
Turk Branka (v TDP), Černe Jože (upokoj.)

Pohod na Stol

Planinska sekcija Novolesa je še vedno aktivna. Lansko jesen smo si zastavili realen program in uresničili ga bomo čeprav z manjšimi spremembami. Res je, da prve točke programa nismo realizirali – planinska šola na Resi in pohoda na Blegoš. Zagodlo nam je vreme. Namesto tega smo se izven programa priključili pohodnikom na STOL. To je bil tradicionalni spominski pohod, letos dvakrat preložen zaradi snežnih razmer.

Zakaj spominski? 20. februarja 1942 so bili borci Jeseniške čete napadeni od Nemcev na Zabreški planini pod Stolom. Četa se je pravočasno umaknila na Mali Stol k Prešernovi koči. Nemci so hoteli borce zajeti in kljub zimskemu času izvedli napad še na Stol. V neenakem boju je padel partizan Jože Koder z Nemškega rovtva na Primorskem. Šele po večurni borbi se je četa umaknila v dolino Završnice. Nemci so nato zasedli kočjo in jo po umiku še tisti večer zažgali. V počastitev partizanskega boja na Stolu se ob

tem dnevju organizira vsakoletni spominski pohod do Prešernove kočje na Stolu. Kot rečeno pa je bil preložen zaradi slabih razmer na gori.

Izbrali smo krasen nedeljski dan 28. maja. To je napovedal že vzhod sonca. Udeležba je bila tokrat malo slabša. Z avtobusom smo se peljali do Žirovnice in nato še do Planine nad Žirovnico. Od tu dalje je bilo treba peš. Eno uro smo šli po gozdni cesti do Valvasorjevega doma od koder je dejansko začetek pravega vzpona. Že na tej višini 1180 m se je odprl krasen pogled v dolino Save vse do Blejskega jezera in na Julijce z zasneženim Triglavom vred. Prava paša za oči.

Malo prigrizka, nekaj za korajžo in že krenemo navkreber. Nismo sami, mlado in staro gre gor. Kmalu postane pot strma. Pobočje je travnato z nizkim ruševjem

in grmovjem. Pozimi je zato res nevarno za zdrse. Počasi napredujemo. Višje se začno poditi meglice v dolini pa sije sonce. Kakšna razlika v kratkem času. Proti vrhu je tudi še sneg v zaplatah, vendar ni toliko strmo in zato nevarnosti ni. Prešernova kočja je na višini 2172 m, sam vrh Stola pa je še 15 minut hoje od tu na višini 2236 m. Vrh je tudi meja z Avstrijo. Pri vrhu tudi srečamo patroljo naših granicarjev. Z vrha je lep razgled tudi na avstrijsko stran tja do Vrbskega jezera. Ker na vrhu piha se ne zadržujemo dolgo.

Gremo nazaj do kočje in nato po drugi strani nazaj v dolino. Oblaki se razbežijo drugam in posije močno sonce. Navzdol gre lažje. Na tem delu je mnogo raznih cvetlic, tudi borovci dajejo prijeten

vonj. Veliko pohodnikov se na tej sončni strani sleče, uživa v soncu in dišavah ter pogledu v dolino. Nam ni do tega. Hitimo do kočje, kjer si privoščimo daljši počitek. Nekateri tudi malo zadremajo. Od Valvasorjevega doma do avtobusa uberemo bližnjico, skozi gozd. V dolini prečkamo studenec, se malo osvežimo in to nam da nove moči, da pohitimo do avtobusa. Pot domov je običajna. Že na začetku smo se dogovorili, da bomo najkasneje do osmih zvečer doma, saj je drugi dan delavnik. Tega se dosledno držimo. Ob slovesu si želimo nasvidenje do naslednje ture.

Ta pohod je po programu NANOS, 25. junija. Pridružite se nam, ne bo vam žal.

Bojan

Delavske športne igre SOZD UNILES

Radeče, 17. 6. 1989

Letne – športne igre SOZD UNILES so letos organizirali delavci Lesnine, točneje njihov TOZD SOPOTA iz Radeč.

V zgodnjih, jutranjih urah, se je tudi naša, novolesova ekipa, odpeljala proti letošnjemu prizorišču iger. Zasedba je bila nekoliko okrnjena, imeli smo precej težav s sestavo ekip. Delovna sobota, orožne vaje in vsako leto manjši interes, so nam povzročili precej težav. Zato tudi nismo upali na kakšne boljše dosežke. Toda, ekipa majhna, vendar hrabra.

V Radečah so nas prijazno sprejeli organizatorji. Slovesna otvoritev, nastop mažoret, slavnostni nagovor, želje po lepem vremenu in že smo odšli na tekmovališča.

Začeli so tenisači, odbojkarji, nogometaši in šahisti. Zaradi natrpanega programa skoraj nismo mogli spremljati tekem naših kolegov iz novolesove ekipe, zato pa smo bili toliko bolj veseli, ko smo izvedeli končne izide.

Zmagovalci so postali naši nogometaši. Suvereno so opravili z nasprotniki v predtekmovanju, prav tako pa tudi v finalu. Ekipo Mebla so premagali z 4:1. Nastopili so: SCHWENER TES, KREGAR Žaga, BERKOPEC TES, PAVLIN DSSS, MAJER TDP, ŠENICA TES, BARTOLJ TPP.

Še preden so se nogometaši dodobra vživeli v naslov šampiona je vesela novica o prvem mestu odbojkarjev ponovno dvignila temperaturo naše ekipe.

Odbojkarji so po odlični igri v finalu premagali ekipo Stola iz Kamnika. Precej višje, predvsem pa mlajše igralce iz Kamnika, smo z borbeno in racionalno igro gladko nadigrali. Vernig, Vizjak, Slak, Rajer, Masnik, Pršina in Kosmina so ponovno dokazali, da so najboljši odbojkarji v Unilesu.

Tudi šahisti so dosegli svoj največji uspeh v dosedanjih tekmovalnih SOZD UNILES. Osvojeno drugo mesto, takoj za nepremagljivo ekipo Stola, je odličen dosežek. Muhič Jure pa je za nameček na prvi deski premagal vse konkurente. Poleg njega so se za šahovnicami potili še: Majster Mladen, Fabjan Julka in Kosmina Gorazd.

Te uspehe so dopolnili še kegljači s tretjim mestom, kegljačice in tenisači s četrtnim mestom, strelci in strelke pa so bili peti. Maraš Franc pa je v kegljanju med posamezniki premočno zmagal s 233 podrtimi keglji.

Tako smo se po končanih tekmovalnih dobre volje odpeljali na zaključno prireditev nekam v bližino Radeč. Ob dobri glasbi in prijetnem vzdušju smo preživeli še nekaj uric sklepnege dela letošnjih že devetih športnih iger SOZD UNILES.

K. G.

Hura-a-a-a, adijo šola!

Nič več ne bomo gulili teh klopi, dovolj je bilo osem let »garanja«, sedaj odhajamo veselo in ponosno iz osnovne šole.

Sedaj, ko končujem osmi razred in se bom »odsela« iz te šole, mi je kar hudo. Tu smo se izobraževali, se učili lepega vedenja itd. V šoli smo prestali veliko hudega in dobrega.

Zato mislim, da je šola del življenja, ki ga nikoli ne pozabiš. Šola ti daje podlago, na kateri gradiš znanje. Da ti osnove življenja, ki jih vedno dopolnjuješ z novimi izkušnjami.

Mira

V tej šoli sem spoznal zelo veliko prijateljev. Učitelji so bili z mano kar prijazni, čeprav je kakšen tudi udaril. Šola je zame neka ustanova, v kateri se lahko naučiš od drugih ali pa tudi drugi od tebe, spoznaš zelo veliko prijateljev, se z njimi v prvem razredu igraš, v osmem tepeš, tako da šola nekako ni brez življenja. V šoli je življenje in bo, tako da jaz zapuščam to šolo s kar »velikimi življenjskimi izkušnjami«.

Blaž

– Neumnosti niso nastale vse naenkrat, tudi zato je bil potreben razvoj

– tisti, ki znajo naredijo

– tisti, ki ne znajo se učijo

– tisti, ki ne znajo in se ne učijo, pa upravljajo

Je šola del mojega življenja? To se sprašujem zdaj, ko so mi dnevi v tej šoli šteti. Minevajo eden za drugim, počasi. V tej šoli pa ostaja moje otroštvo, moje veselje do igre. V šoli ostaja del mojega življenja.

Spoznali smo, da življenje ni samo igra, ampak tudi krut boj za obstanek. V tem boju preživijo samo najbolj prilagojeni. V šoli so nas učili, kako se naj prilagodimo, kako in kaj se naj učimo. O moja draga šola! Srce mi joče, ko pomislim na slovo.

Torej šola, naj kar zdaj vzamem slovo? Se nekaj dni in potem...?

Se me boš še spominjala? Boš kdaj pomislila name? Ti, ki si me naučila živeti! Poklonila sem ti del svojega življenja. Kakor takrat, ko sem prvič vstopila z odprtimi, vprašujočimi, otroškimi očmi, naj zdaj grem s pametnimi in odraslimi očmi.

Lepo se imejte in pridno se učite, znanjci!

Hvala ti, šola!

Karmen

Poraženi Derganci

Kaj ubogi mi Derganci smo storili? Da so nas v Novolesu tako zamrzili saj tu skoraj pol življenja smo pustili, na stara leta pa bomo z dela peš hodili.

Sedaj, ko Novoles v brezno se podaja nazaj v preteklost naša misel nam uhaja, da tudi mi za Novoles nekaj smo storili toda, ti možaki so kaj hitro pozabili.

Zadnjič na sestanek nas so povabili, ker so možaki mozgali in nazadnje ugotovili, »Da preveč časa pa denarja ne bi potrošili zato na delo sami boste se vozili!«

Ker pa nam obljublajo še slabše čase, da denarja imajo samo še zase in pa za hujše čase komaj čakajo, da nas se iznebijo zato za kazen skoraj na pol poti z avtobusa napodijo.

Nikoli za Dergance niso milosti delili, tudi dvoizmensko delo so nam odbili, šibajo nas vse povsod, čeprav pometati je treba kot.

Kaj sedaj je nam storiti? Saj moramo drugam se napotiti, ker prišli so tisti časi, da vozili se bodo samo še asi.

(Naslov avtorja se nahaja na uredništvu.)

Izid žrebanja novoletne nagradne križanke

Gajič Boža, TVP
Pavlin Luka, Soteska
Šercelj Janez, TVP
Šimenc Tončka, DSSS

Nagrajenci dvignejo nagrade pri uredniku na DSSS. Čestitamo.

Cene Moznik: Varstvo pred požari

Riše in piše: Ivan Balog

